

Aldersregistrering og bestandsvurdering av elg og hjort i Sør-Aurdal etter jakta 2013

Magnus Stenbrenden

Forord

På vegne av Faun Naturforvaltning AS, vil undertegnede takke for oppdraget med aldersregistrering og bestandsvurdering av elg i Sør-Aurdal etter jakta 2013.

Tannmaterialet var som vanlig i meget god stand, og så godt som komplett. En stor takk til alle jegere som har bidratt til innsamling av tenner fra felte dyr.

Vi vil også rette en stor takk til Sør-Aurdal kommune ved Aud-Berit Anmarkrud. Hvert år mottar vi særs ryddige og oversiktlige forsendelser med jaktmateriale. Dette gjør jobben vår både enklere og triveligere, og det setter vi stor pris på.

Elgforvaltning er fremdeles ikke en eksakt vitenskap. Dette gir rom for mange diskusjoner og sterke meninger. Utviklingen i Valdres generelt de siste tiår, har etter vår oppfatning grunnleggende sett vært positiv. Vi fastholder vårt fokus på tetthetsavhengige faktorer som det viktigste virkemiddelet vi som jegere og forvaltere aktivt kan gjøre noe med, både for å fremme sunne og produktive bestander, men naturligvis også for holde kostnadene hjorteviltstammene representerer på akseptable nivå.

Vi håper rapporten blir nyttig og interessant, og lest av flest mulig med interesse for elgforvaltning i kommunen.

Skitt jakt i 2014!

Fyresdal 20.03.2014

Magnus Stenbrenden

Forsidefoto: Runar Myhrer Rueslåttan

Faun rapport 012-2014:

Tittel:	Aldersregistrering og bestandsvurdering av elg i Sør-Aurdal etter jakta 2013
Forfatter:	Magnus Stenbrenden
Tilgjengelighet:	Fritt
Oppdragsgiver:	Sør-Aurdal kommune
Prosjektleder:	Magnus Stenbrenden
Prosjektstart:	01.02.2014
Prosjektslutt:	24.03.2014
Referat:	Det ble i 2013 felt 250 elg og 27 hjort i Sør-Aurdal. Vi har fått inn tannkonvolutter, med tenner og vektopplysninger, fra i alt 242 elg og 25 hjort. Det er gjort beregninger av utviklinga i tetthet, produksjon og struktur i elgbestanden for perioden 1985-2013. Elgtettheten etter jakta 2013 er beregnet til i overkant av 700 elg. Kjønnssforholdet ser per 2013 ut til å ligge rundt 1,8 ku per okse. Vi har foreslått et uttak på 275 elg i 2014. Dette vil etter beregningene føre til en tetthetsreduksjon til omlag 650 elg etter jakt 2014.
Sammendrag:	Norsk
Dato:	20.03.2014
Antall sider:	35 + vedlegg

Kontaktopplysninger Faun Naturforvaltning AS:

Post:	Fyresdal Næringshage 3870 FYRESDAL
Internet:	www.fnat.no
E-post:	post@fnat.no
Telefon:	35 06 77 00
Telefaks:	35 06 77 09

Kontaktopplysninger forfatter:

Navn:	Magnus Stenbrenden
E-post:	mst@fnat.no
Telefon:	35 06 77 01
Telefaks:	35 06 77 09

Innhold

Sammendrag	4
Materiale og metode	5
Materiale	5
Sett elg	5
Metode	6
Kohortsanalyse	6
Konfidensintervall	6
Resultat	7
Hovedtall for de skutte elgene 2013	7
Avskyting i Sør-Aurdal i perioden 1986-2013	8
Aldersfordeling av alle aldersbestemte elg i Sør-Aurdal	9
Utvikling med alder	10
Elgtetthet og kjønnsforhold	14
Bestandskondisjon	16
«Ti på topp» i Sør-Aurdal	20
Regioninndeling	22
Hjort	26
Elg og trafikk	28
Diskusjon	31
Konklusjon	35
Vedlegg. Rådata aldersregistreringer 2013	

Sammendrag

Aldersregistrering

Det ble i 2013 i alt felt 250 elg i Sør-Aurdal. Dette er en økning på 7 dyr fra 2012. Fra innsendte tannkonvolutter, og opplysninger tilgjengelig i Hjorteviltregisteret, har vi alders- og vektdata for i alt 242 dyr felt i 2013.

Elgtetthet og bestandsstruktur

Det er beregnet en bestand på i overkant av 700 elg i Sør-Aurdal etter jakta 2013. Beregningene av elgtetthet stemmer relativt bra med beregningene gjort etter jakta i 2011 og 2012. Vi må likevel erkjenne at årets beregninger viser en noe høyere elgtetthet enn hva vi kom frem til i fjorårets rapport. Vi hadde ikke forventet å se en økning i «sett elg per dag» fra 2012 til 2013, slik tallene viser. Mens det i fjor ble beregnet å være om lag 660 elg igjen etter jakt 2012, viser årets beregninger av den samme bestanden, en tetthet på nærmere 730 elg.

Bestandskondisjon

I 2013 ble det observert en kalverate på 0,61 og en tvillingandel på 12 % (1,12 kalv per kalvku). Både kalv og tvillingratene har de siste 4-5 årene ligget relativt stabilt. Årets verdier er likevel en liten nedgang fra i fjor, særlig for kalveraten. I 2012 ble det observert 0,66 kalv per ku. Gjennomsnittsvektene for kalv og ungdyr var i 2013 på hhv. 59 og 118 kg. Samlet sett er dette de laveste vektene som er registrert i perioden 2003-13.

Regionene

4 ulike regioner i Sør-Aurdal er kortfattet vurdert. Den mest markerte forskjellen per 2013 er at i arealene vest for Begna ligger høyere i elgtetthet målt som "sett elg per jegerdag". Dette gjelder særlig Bagn og Reinli, hvor det ble observert 0,6 elg per dag i 2013. Gjennom siste treårs periode viser også utviklingen en stigende tendens. Mens gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr per 2013 synes å være på et jevnt nivå i alle «regioner», synes kalvratene å være noe høyere i «Sør-Vest» og Bagn og Reinli, enn i Bagn Øst og Buvass-Øyvassfaret.

Jaktuttak 2014

Vi fastholder våre tidligere råd om at en stabilisering av elgtettheten på et noe lavere nivå, vil være fordelaktig i et helhetlig perspektiv. Det er rom for å bedre bestandskondisjonen i elgstammen, og dermed også jaktutbyttet i forhold til de kostnadene elgstammen medfører. Vi har skissert et uttak på 275 elg i 2014. Dette vil etter beregningene føre til en tetthetsreduksjon mot om lag 650 elg etter jakt. Elgtettheten synes de siste årene å være noe ujevnt fordelt. Ut i fra vår helhetstilråding om en redusert elgtetthet for kommunen samlet, er et naturlig råd er at man først og fremst øker jakttrykket i de områdene som har mest elg.

Hjort

Det ble felt 27 hjort i 2013. Dette er nok en ny fellingsrekord. Hjorten ser fortsatt ut til å ha en god bestandskondisjon, og slaktevektene er gode for alle kategorier dyr.

Materiale og metode

Materiale

Aldersregistrering

Alderen til elgene blir bestemt ved hjelp av tannsnitt. Kalken i de innsamlede tennene blir fjernet ved å sette tennene i 5 % saltsyre (HCl). Tennene blir da myke. Det blir så tatt snitt (tykkelse mindre enn 40 tusendels millimeter) på langs av tanna fra nederst på tannrota og ca. 1/3 opp på tannhalsen (Figur 1). Emaljen blir ikke brukt. Deretter settes tennene i rennende vann i minst et døgn for å fjerne syrerester fra tennene. Snitta blir farga i Hematoxylin (et fargestoff), lagt på objektglass og alderen blir avlest under lupe. Man kan da lese av "årringer" i kalklaget (Figur 1).

Alle objektglass med ferdige tannsnitt blir tatt vare på og registreringene fra tannkonvoluttene blir lagt inn i en database, der vi senere kan hente ut dataene for å lage tabeller fra ulike kommuner, vald, etc. (jamfør vedlegg over aldere).

Figur 1. Det er området fra rotspissen og ca. 1/3 opp på tannhalsen som benyttes ved aldersregistreringen (venstre bilde). På ferdige fargede snitt kan man lese av "årringer" i kalklaget (høyre bilde).

Elg

Fra 1985 til 2013 er det skutt 6 069 elg i Sør-Aurdal kommune etter tall fra Hjorteviltregisteret (www.hjorteviltregisteret.no, perioden 2008-13) og tall oppgitt fra Sør-Aurdal kommune (1985-2007). Aldersregistreringer ved tannsnitt er gjennomført fra og med 2003. Vi har data for 2 615 elg skutt i Sør-Aurdal i denne perioden, inkludert 302 kalver og ungdyr skutt i perioden 2000 - 02.

Hjort

Etter data fra www.ssb.no er det skutt 212 hjort i Sør-Aurdal i perioden 1986-2007 og 2009-13. For 2008 mangler data. Vi har "aldersdata" fra i alt 54 hjort 1,5 år eller eldre felt i perioden 2006-13.

Sett elg

Data fra sett og felt elg er benytta. Data er henta fra Hjorteviltregisteret (www.hjorteviltregisteret.no). For enkelte fellingstall er Statistisk sentralbyrå (www.ssb.no) benyttet.

Metode

Kohortsanalyse

Metoden vi benytter finpusses noe fra år til år. Prinsippet er hele tiden det samme; dersom man ser bort fra migrasjon og naturlig dødelighet vil alle elger med leveområde i Sør-Aurdal før eller senere bli skutt i Sør-Aurdal. Siden vi kjenner alderen til alle elger som er skutt i Sør-Aurdal i 2013 vet vi i hvilken periode de har levd og hvor gamle de til en hver tid har vært. Slik kan man følge størrelsen til de ulike årsklassene (kohortene) i elgbestanden. Når man kjenner størrelsen på de ulike kohortene på et gitt tidspunkt kjenner man også størrelsen på elgbestanden. Metoden er mer utfyllende forklart i tidligere rapporter¹.

Konfidensintervall

I flere av figurene blir det benyttet konfidensintervall. Under gitte forutsetninger (ikke alltid oppfylt!) viser disse intervallene yttergrensene hvor man med 95 % sikkerhet vet at den reelle verdien befinner seg innenfor. Dess større antall observasjoner som ligger bak, dess smalere blir konfidensintervallene.

¹ Gangsei, L.E.2011. Aldersregistrering og bestandsvurdering for elg og hjort i Sør-Aurdal etter jakta 2010. Faun Rapport 006-2011. Faun Naturforvaltning AS, 3870 Fyresdal.

Resultat

Hovedtall for de skutte elgene 2013

I følge tall fra Hjorteviltregisteret (www.hjorteviltregisteret.no) ble det felt 250 elg i valdene administrert fra Sør-Aurdal i 2013. Fra innsendte tannkonvolutter, og opplysninger tilgjengelig i Hjorteviltregisteret, har vi alders- og vektdata for i alt 242 dyr felt i 2013 (Tabell 1 og 2).

Fellingsresultatet bestod av 16 % kalv, 29 % ungdyr, 28 % eldre okse og 27 % eldre ku. For dyr 1,5 år eller eldre bestod jaktuttaket av 54 % hanndyr.

Vi har også mottatt tannkonvolutter fra i alt 25 hjort.

Tabell 1: Hovedresultat for okser med kjent alder og vekt felt i 2013.

Alder	Snittvekt	Antall (n)
0,5	60	22
1,5	121	43
2,5	165	28
3,5	190	16
4,5	193	6
5,5	214	6
6,5	225	2
7,5	226	3
8,5	232	2
9,5	217	2
10,5 +	200	1
Mangler tenner		1
Mangler vekt		3

Tabell 2: Hovedresultat for kyr med kjent alder og vekt felt i 2013.

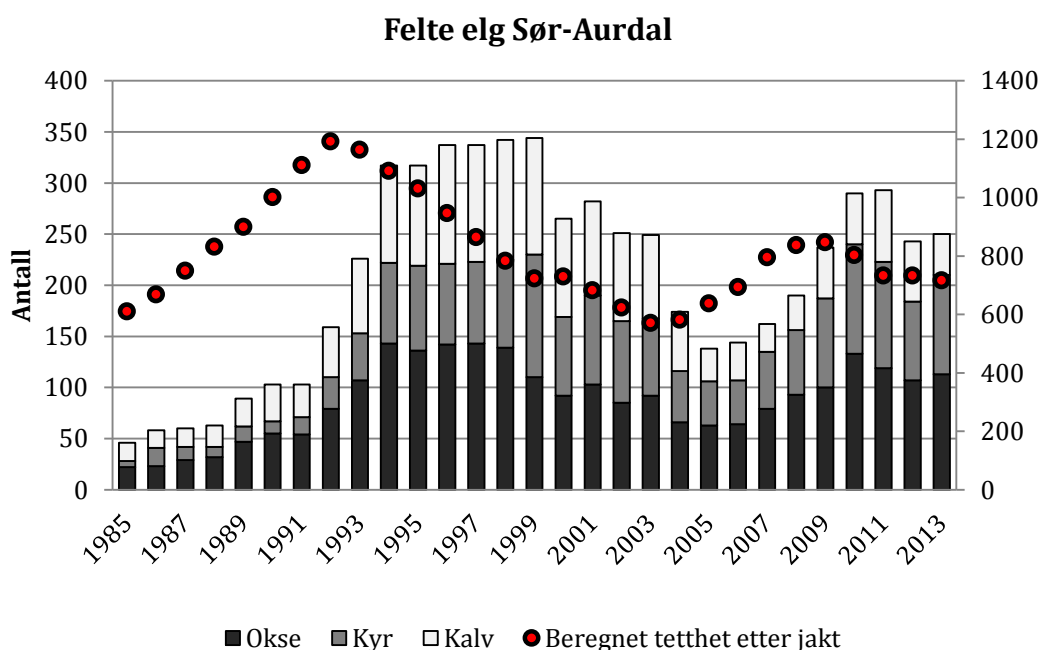
Alder	Snittvekt	Antall (n)
0,5	59	17
1,5	115	30
2,5	158	27
3,5	159	8
4,5	157	6
5,5	177	2
6,5	186	4
7,5	172	2
8,5	179	3
9,5	-	0
10,5 +	161	12
Mangler tenner		1
Mangler vekt		3

Avskyting i Sør-Aurdal i perioden 1986-2013

I takt med en stigende elgtetthet, økte avskytingen i Sør-Aurdal kraftig i perioden 1985-1994 (Figur 2). Den høyeste elgtettheten i Sør-Aurdal er beregnet til i underkant av 1 200 elg etter jakt i 1992. Jaktuttak >300 elg i perioden 1994-99 gav en jevn reduksjon i elgtetthet.

Tetthetsreduksjonen vedvarte frem til 2003-04, da vi har beregnet en «etter jakt» bestand på i underkant av 600 elg. De lave jaktuttakene i påfølgende periode, førte til en ny økning i elgtetthet til om lag 850 elg etter jakt i 2009. På ny ble tettheten redusert gjennom økte jaktuttak, men på et tidligere nivå enn den første, store «toppen» på begynnelsen av 90-tallet.

De to siste årene har fellingstallet ligget rundt 250 elg, og våre beregninger indikerer at også elgtettheten viser tegn til stabilisering, på i overkant av 700 elg etter jakt.

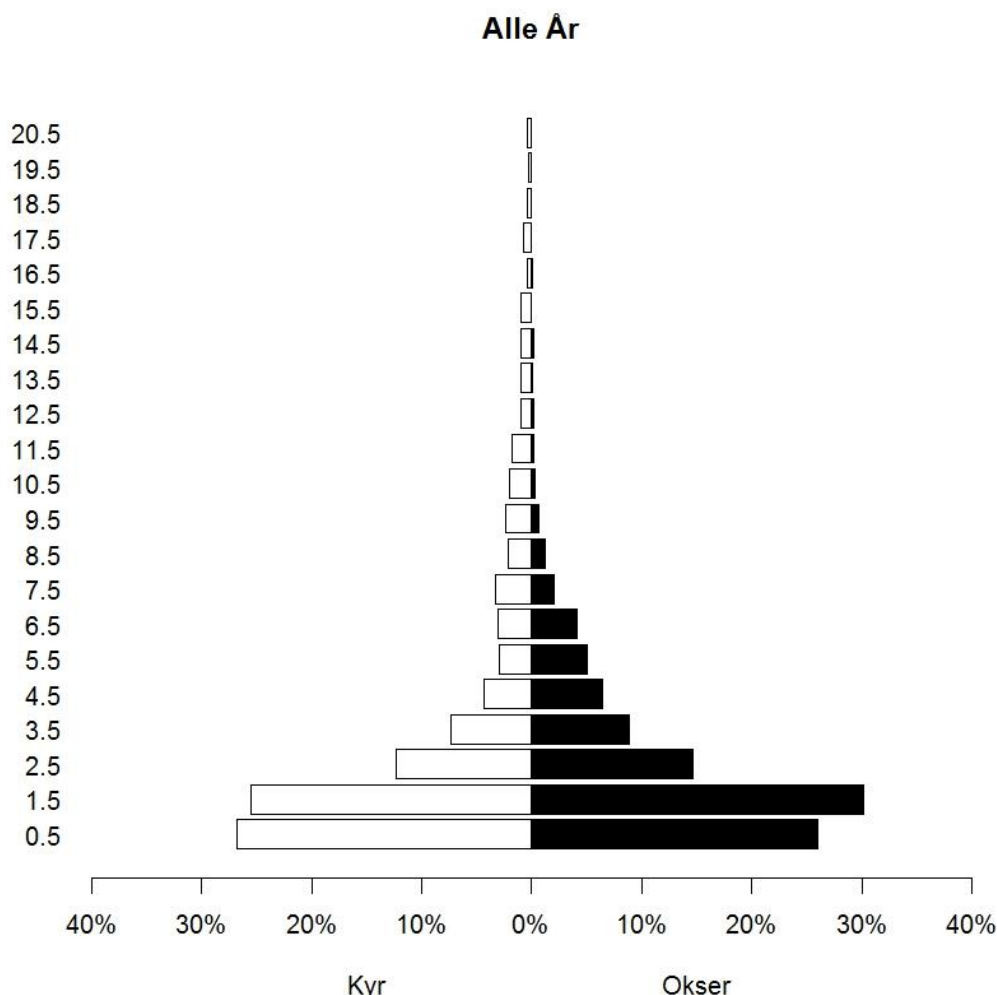

Figur 2. Felte elg i Sør-Aurdal i perioden 1985-2013 (venstre y-akse) og beregnet antall elg etter jakt i samme periode (høyre y-akse). Data fra Hjorteviltregisteret (www.hjorteviltregisteret.no) og Statistisk sentralbyrå (www.ssb.no).

Aldersfordeling av alle aldersbestemte elg i Sør-Aurdal

Jakta utgjør den vanligste dødsårsaken hos elg, og hvert individ vil hvert år ha en viss risiko for å bli felt. I en elgbestand med «normal» alderssammensetning, vil man derfor finne flest individer i de yngre aldersklassene, og antall elg per aldersklasse vil deretter avta i takt med en økende alder. Det er rimelig å anta at man ved en tilnærmet normal avskytningsprofil, får en aldersfordeling blant eldre dyr i jaktuttaket, som i stor grad gjenspeiler den levende bestanden.

Basert på alle aldersbestemte elg i Sør-Aurdal for perioden 2003-13, ser en at antall felt elg avtar med økende aldersklasse for begge kjønn (Figur 3). Man ser videre at antall okser i de eldre årsklasser, avtar raskere enn for kyr. Dette er en naturlig følge av at kjønnsforholdet holdes skjevt. Siden jaktpresset på okser er høyere, vil derfor også sjansen for å bli gammel, være mindre. For okser utgjør dermed dyr på 2,5 og 3,5 år, en relativt stor andel av den eldre bestanden. Dette gjelder for så vidt også for kyr, men samtidig er andelen dyr >6-7 år betraktelig høyere enn for okser.

Figur 3. «Alderspyramide» over alle aldersbestemte elg i Sør-Aurdal i perioden 2003-2013, fordelt på kjønn (x-akse) og aldersklasse (y-akse). Felte dyr i hver aldersklasse vises som %- vis andel av alle felte individer av hvert kjønn. NB! Antall felte kalver er noe høyere enn det figuren gir inntrykk av, da kun de kalver det er sendt inn opplysninger om, er inkludert i figuren.

Utvikling med alder

Vekt/ gevir -okser

Oksene viser en utholdende vekst frem til rundt 8 års alder, både når det gjelder kroppsvekt og gevirstørrelse målt etter antall tagger (Figur 4 og 5). I 2013 ble det felt få okser i aldersklassene 6,5 år og eldre. Dette er nok hovedgrunnen til at gjennomsnittsverdiene i 2013 (røde kryss i Figur 4 og 5), avviker en del fra gjennomsnittet for hele perioden.

Den tyngste oxen felt i 2013, hadde en oppgitt slaktevekt på 255 kg. Det ble til sammen kun felt tre okser med en slaktevekt over 240 kg. I alt 11 okser hadde 10 tagger eller mer i geviret, og det største taggantallet var 14 (to stk.).

Vekt/ produktivitet kyr

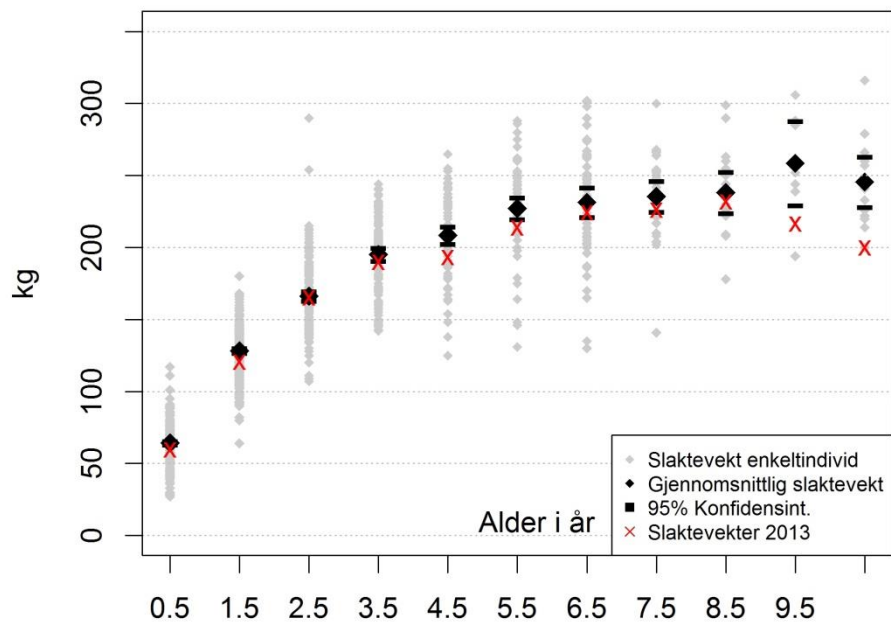
Kyrnes vekst stagnerer rundt 3 års alder og den gjennomsnittlige slaktevekta er da på snaue 170 kg (Figur 6). Elgkyrne prioriterer derfra kalveproduksjon fremfor egen kroppsvekst, og gjennomsnittsvekta for eldre årsklasser blir derfor ikke særlig tyngre enn ca. 170 kg.

Dette stemmer godt med at andelen av de skutte kyrne med kalv og/eller melk er høy fra ca. 4 års alder (Figur 7). Mønsteret med høyest drektighetsrate i intervallet 4 -12 års alder, stemmer trolig også godt med den reelle utviklingen i den levende bestanden. Merk likevel at andelene vist i Figur 7 overveiende sannsynlig er lavere enn de reelle kalvandelene per aldersklasse, siden kyr uten kalv er overrepresentert i jaktuttaket.

Gjennomsnittsalder

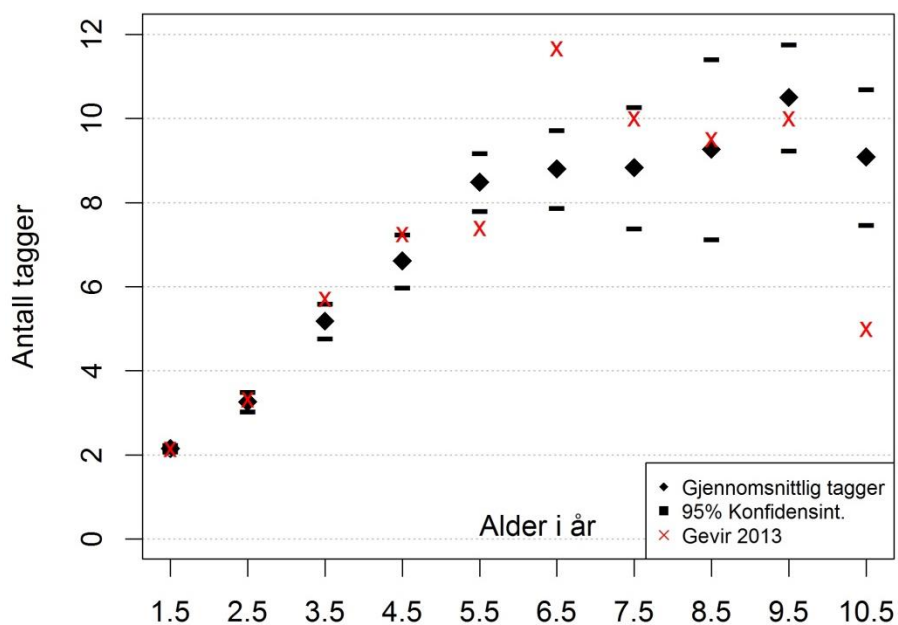
De felte eldre dyra i 2013 hadde en gjennomsnittsalder på hhv. 4,1 (okser) og 5,9 år (kyr). Dette er omtrent samme verdier som i 2012. I hele perioden 2003-13, ser en at gjennomsnittsalderen for eldre dyr ligger relativt stabilt (Figur 8). En kan likevel se tendenser til at snittalderen for okser synker noe. Dette er også som en skulle forvente ut ifra at kjønnsforholdet også viser tegn til å bli noe skjevare. I den grad en kan se noen trend, synes imidlertid også snittalderen for kyr å vise en synkende trend. De årlige variasjonene er imidlertid noe større enn for okser. Alt i alt synes snittalderen til eldre dyr i Sør-Aurdal å være på relativt «normale» nivå i norsk sammenheng. Som en grunnleggende regel vil bestander i vekst få en redusert gjennomsnittsalder blant eldre dyr, mens det motsatte er tilfellet for bestander som reduseres.

Slaktevekt okser

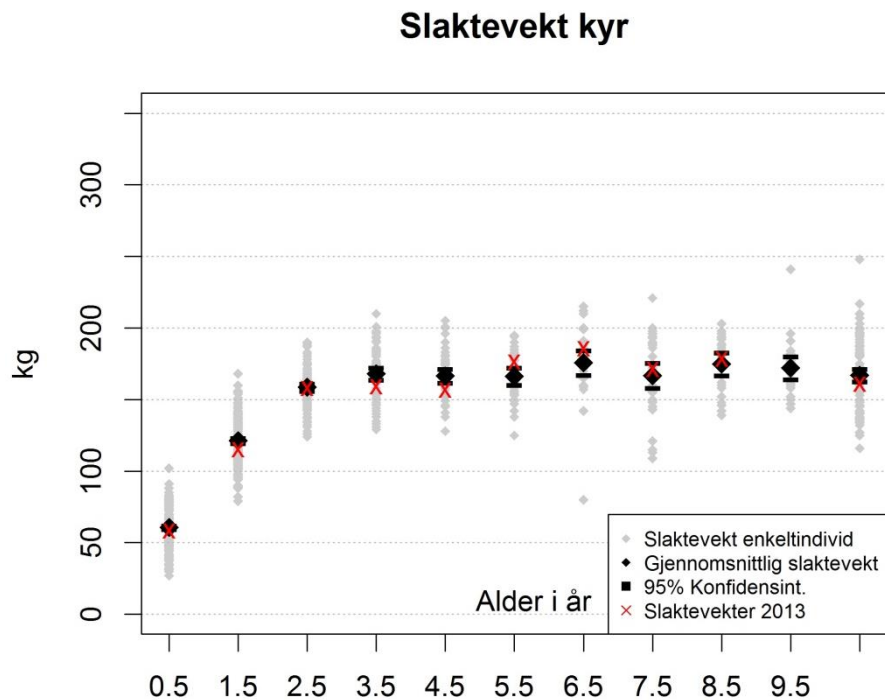

Figur 4. Gjennomsnittsvæker i forhold til alder for okser skutt i Sør-Aurdal i perioden 2003-2013 med svarte ruter ($n = 1\,490$). Svarte streker viser øvre og nedre grense for 95 % konfidensintervall for forventet vekt til de samme aldersklassene. Enkeltindivid vist med grå punkter og gjennomsnittlig vekt for okser felt i 2013 ($n = 132$) vist med røde kryss.

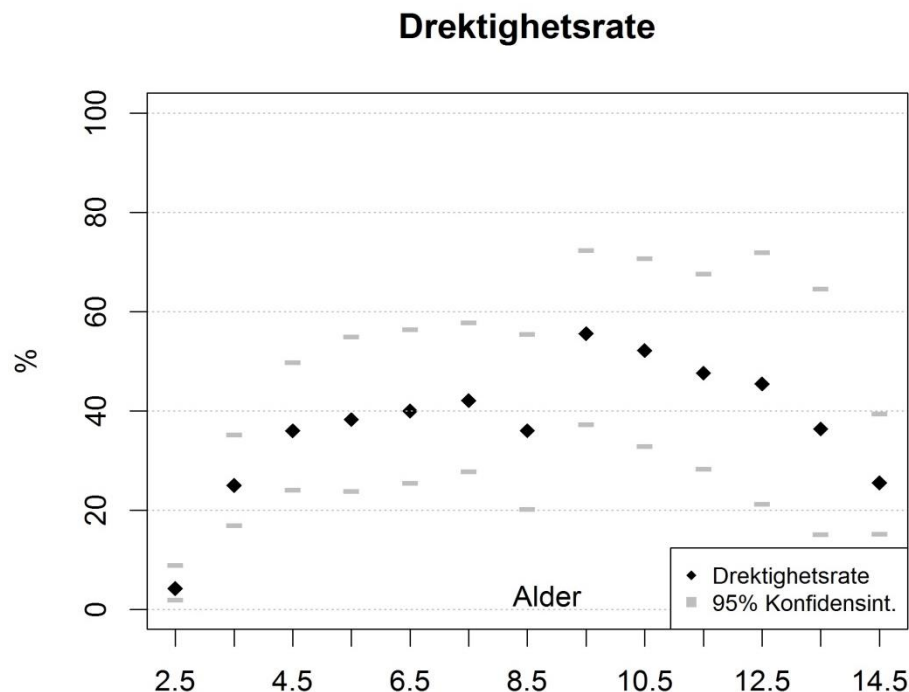
Gevirstørrelse

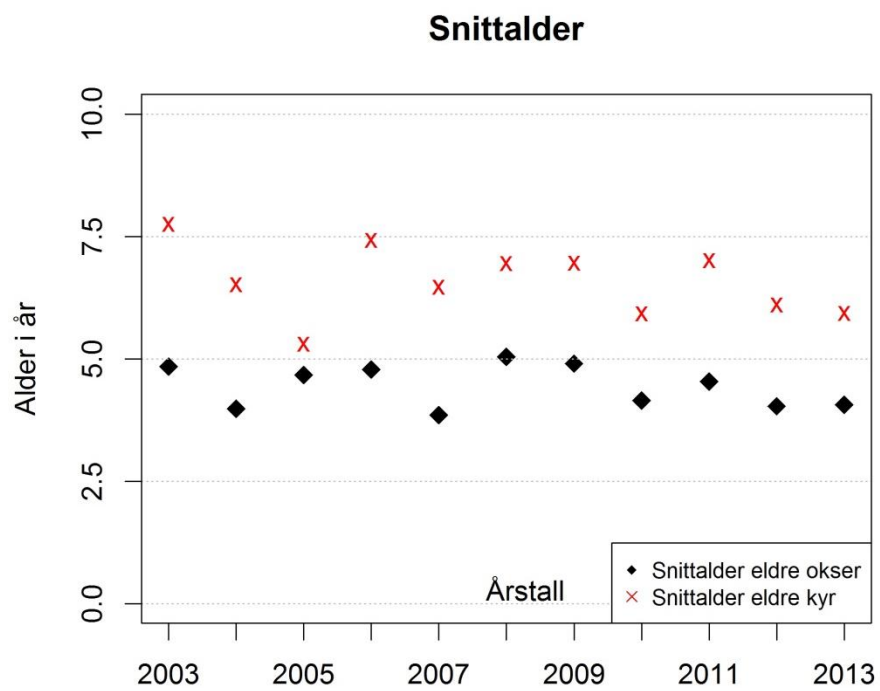
Figur 5. Gjennomsnittlig antall tagger i forhold til alder for okser skutt i Sør-Aurdal i perioden 2003-2013 med svarte ruter ($n = 839$). Svarte streker viser øvre og nedre grense for 95 % konfidensintervall for antall tagger til de samme aldersklassene. Gjennomsnittlig antall tagger for okser felt i 2013 ($n = 97$) vist med røde kryss.

Figur 6. Gjennomsnittsvæker i forhold til alder for kyr skutt i Sør-Aurdal i perioden 2003-2013 med svarte ruter ($n = 1\ 182$). Svarte streker viser øvre og nedre grense for 95 % konfidensintervall for forventet vekt til de samme aldersklassene. Enkeltindivid vist med grå punkter og gjennomsnittlig vekt for kyr felt i 2013 ($n = 112$) vist med røde kryss.

Figur 7. Andel skutte elgkyr i ulike aldersklasser (2,5 år eller eldre) i Sør-Aurdal som hadde kalv(er) og/eller melk i juret ved felling i perioden 2003-2013 ($n = 547$). 95 % konfidensintervall med grå streker.

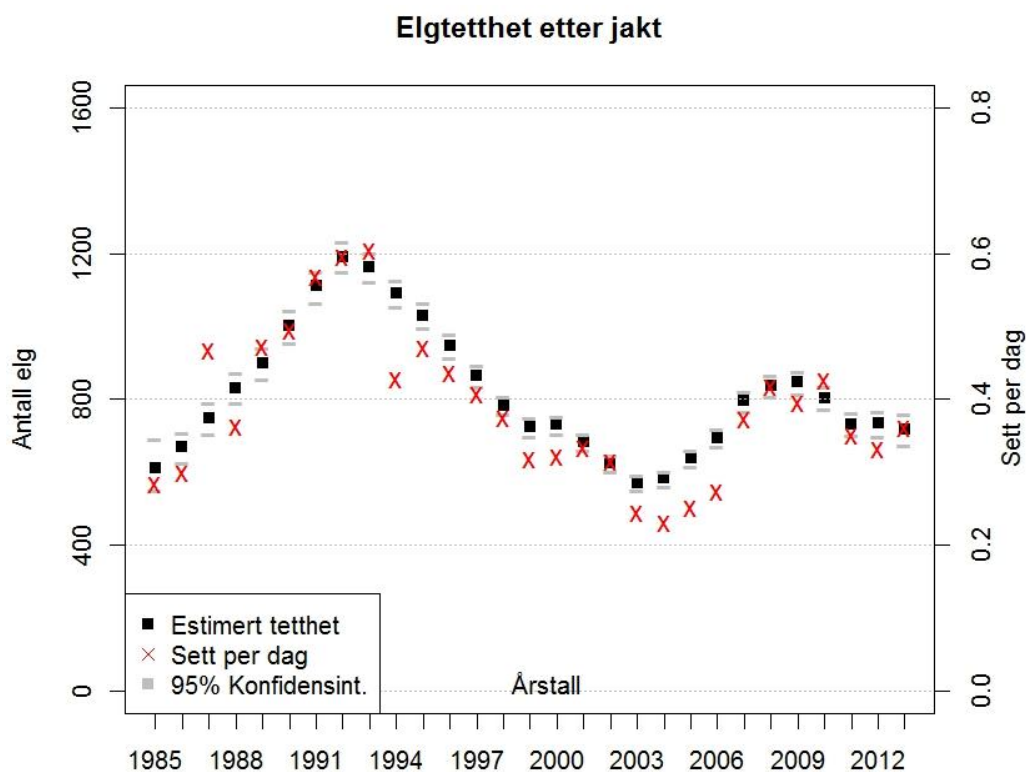
Figur 8. Gjennomsnittsalder for felte kyr (røde kryss, $n = 547$) og okser (svarte punkter, $n = 643$) minst 2,5 år gamle felt i Sør-Aurdal i perioden 2003-2013.

Elgtetthet og kjønnsforhold

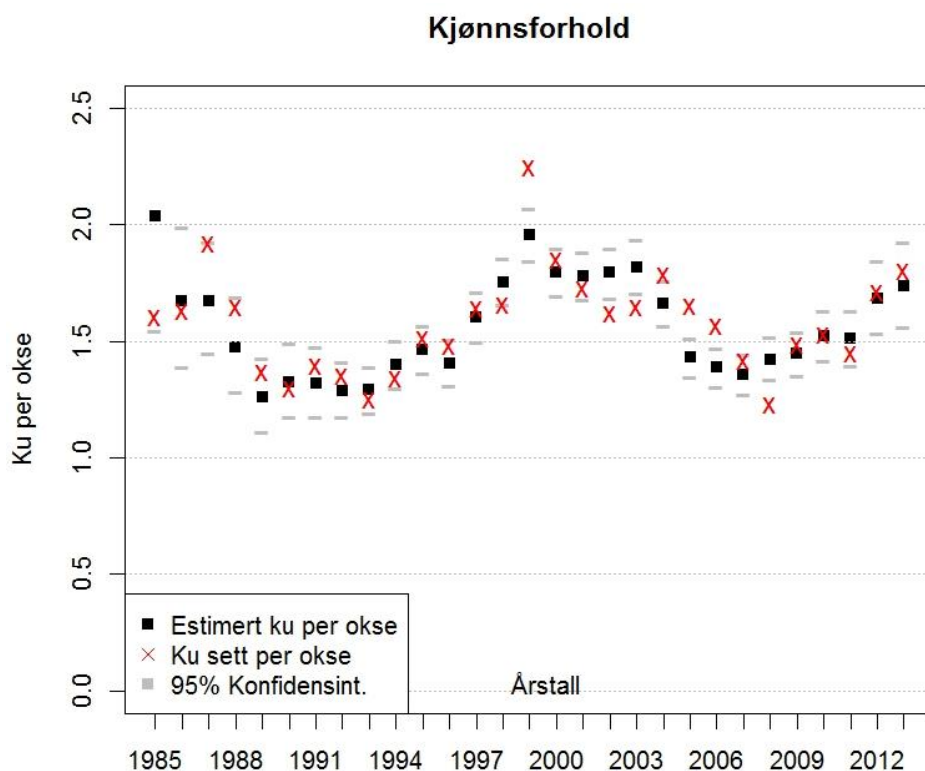
Det er beregnet en bestand på ca. 715 elg i Sør-Aurdal etter jakta 2013 (Figur 7). Beregningene av elgtetthet stemmer relativt bra med beregningene gjort etter jakta i 2011 og 2012. Beregningene av elgtetthet for perioden 1985-2010 er uendret fra fjorårets rapport. Imidlertid er beregningene av elgtetthet i 2011 og 12 noe oppjustert. Mens det i fjor ble beregnet å være om lag 660 elg igjen etter jakt (2012), viser årets beregninger av den samme bestanden, en tetthet på nærmere 730 elg. Dette skyldes i hovedsak oppjusterte beregninger for antall kalver født i 2011 og 12. Disse årsklassene (kohortene) har man få år med data for. Dette, kombinert med økningen i «sett elg per dag» fra 2012 til 2013 (fra 0,33 til 0,36, dvs. ca. 9 %), fører til at tetthetsberegningen justeres. Erfaringsmessig undervurderes ofte siste års elgtetthet noe. Vi er derfor ikke redde for å legge en tetthet på i overkant av 700 elg etter jakt 2013 til grunn for videre anbefalinger.

Det synes uansett klart at tetthetsøkningen man opplevde i perioden 2003-09, ble stoppet og reversert, med jaktuttak på nærmere 300 elg i 2010 og 11. Jaktuttakene på om lag 250 elg de to siste årene ligger trolig nært årlig tilvekst, da våre beregninger viser en relativ stabil bestandsstørrelse de tre siste år på i overkant av 700 elg etter jakt.

Det observerte kjønnsforholdet har i stort sett hele perioden 1985-2013 ligget rundt 1,5 ku per okse. Etter et jevnt kjønnsforhold tidlig på 90-tallet, ble det gradvis skjevare frem til 1999, da det ble observert 2,2 ku per okse. Kjønnsforholdet ble deretter jevnet ut, og lå i perioden 2005-2011 relativt stabilt i underkant av 1,5 ku per okse. De siste årene er det igjen blitt observert et noe skjevare kjønnsforhold med ca. 1,7 ku per okse i 2012, og 1,8 ku per okse i 2013.

Figur 7. Beregnet elgtetthet etter jakt i Sør-Aurdal i perioden 1985-2013 med svarte firkanter. Sett per dag med røde kryss. 95 % -konfidensintervall for antall elg er vist med grå streker.

Figur 8. Beregnet kjønnnsforhold i Sør-Aurdal "midt i jakta" i perioden 1985-2013 med svarte firkanter og 95 % konfidensintervall med grå strek. Ku per okse fra sett elg med røde kryss.

Bestandskondisjon

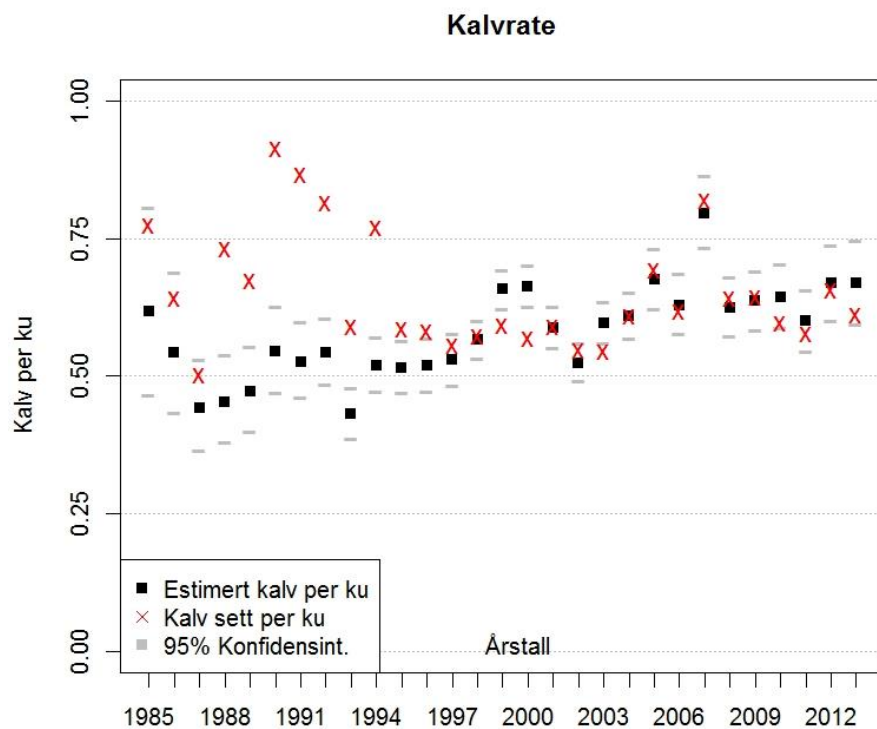
Kalv- og tvillingrate

Både kalv og tvillingraten viste en nedadgående tendens frem til slutten av 90-tallet. Siden den gang ser man tegn til en positiv utvikling i verdiene over tid. I 2013 ble det observert en kalverate på 0,61 og en tvillingandel på 12 % (1,12 kalv per kalvku). Både kalv og tvillingratene har de siste 4-5 årene ligget relativt stabilt. Årets verdier er likevel en liten nedgang fra i fjor, særlig for kalveraten. I 2012 ble det observert 0,66 kalv per ku, og vi må tilbake til 2007 for å finne en bedre kalverate enn dette.

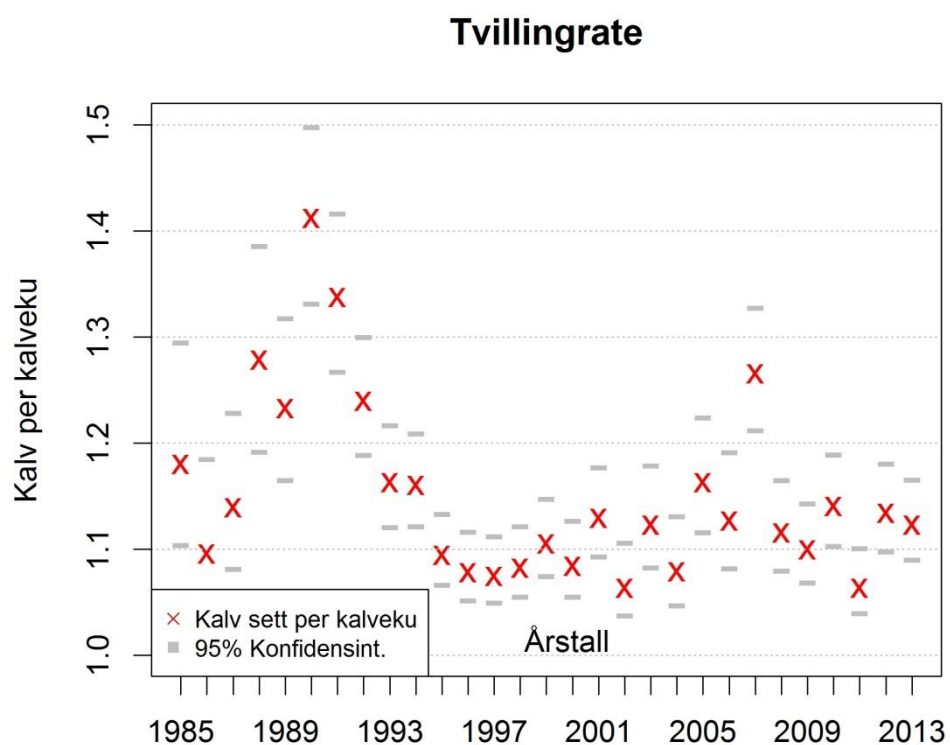
Kalv- og ungdyrvekter

Både kalv og ungdyrvektene har vært på relativt stabile nivå i perioden fra og med 2000, og man kan se tegn til en positiv utvikling de senere år. Etter gode vekter i 2012, med hhv. 66 og 127 kg, falt imidlertid snittvektene for kalv og ungdyr betydelig tilbake i 2013 (Figur 11 og 12). Årets gjennomsnittsvekter for kalv og ungdyr var på hhv. 59 og 118 kg. Samlet sett er dette de laveste vektene som er registrert i perioden 2003-13.

Generelt vil vi tolke en høy andel hannkalv som et positivt tegn for bestanden. Vi forutsetter at andelen hannkalv i jaktuttaket, representerer andelen hannkalv i den levende bestanden. Andelen hannkalv vil også påvirke rekrutteringen av okser inn i bestanden, og vil således kunne dempe effekten av en skjev kjønnsfordeling av eldre dyr i jaktuttaket. I Sør-Aurdal falt andelen hannkalv betydelig i perioden 1985-1993 (Figur 13). Etter dette har andelen hannkalv ligget rundt 50 %, riktignok med årvisse variasjoner. De siste to år er det felt en nokså klar overvekt av hannkalv, med hhv. 59 og 60 % i 2012 og 13.

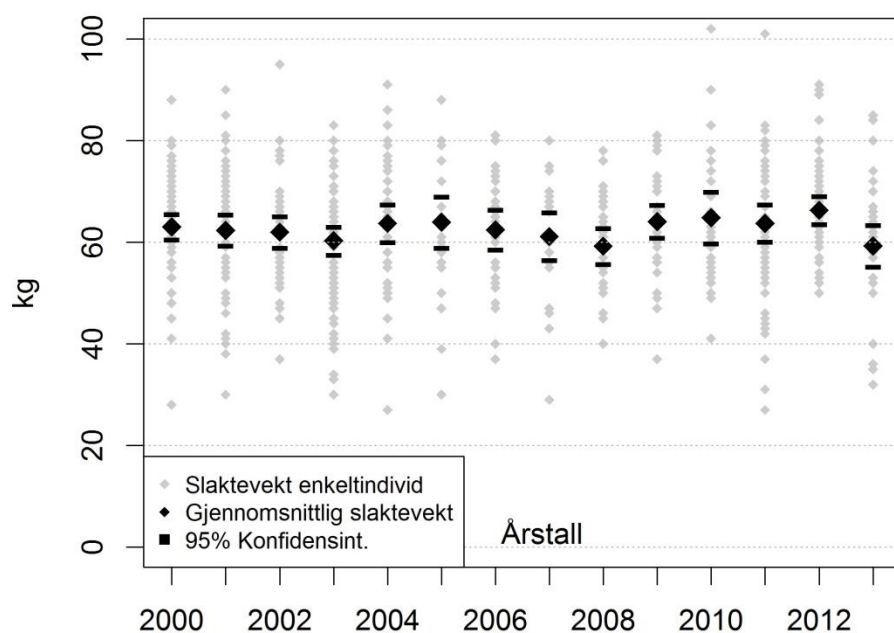

Figur 9. Kalv per ku fra sett elg i Sør-Aurdal i perioden 1985-2013 med røde kryss. Estimert kalverate i samme periode med svarte firkanter. 95 % konfidensintervall med grå streker.

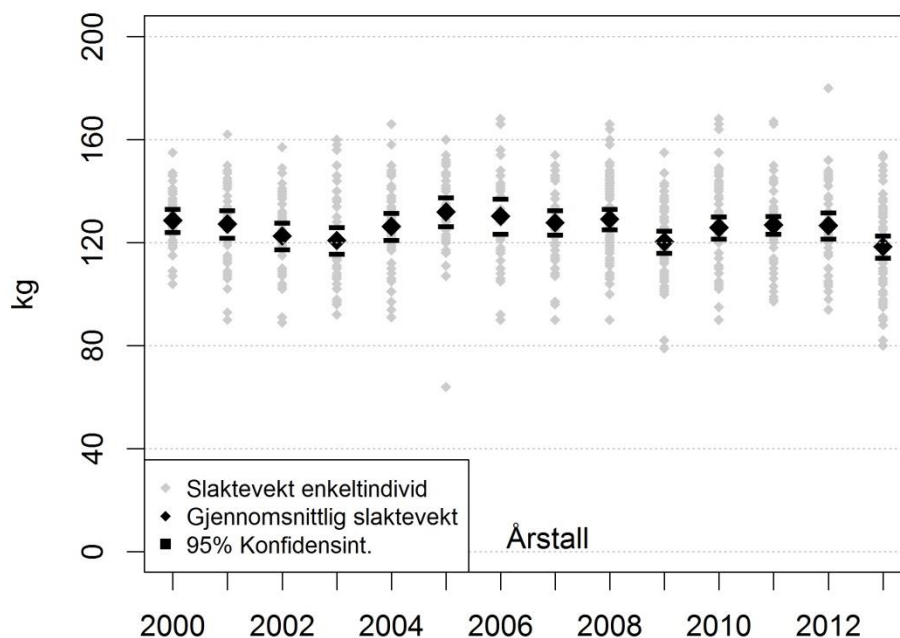
Figur 10. Kalv per kalvku/tvillingrate fra sett elg i Sør-Aurdal i perioden 1985-2013.

Slakteveakter for kalv

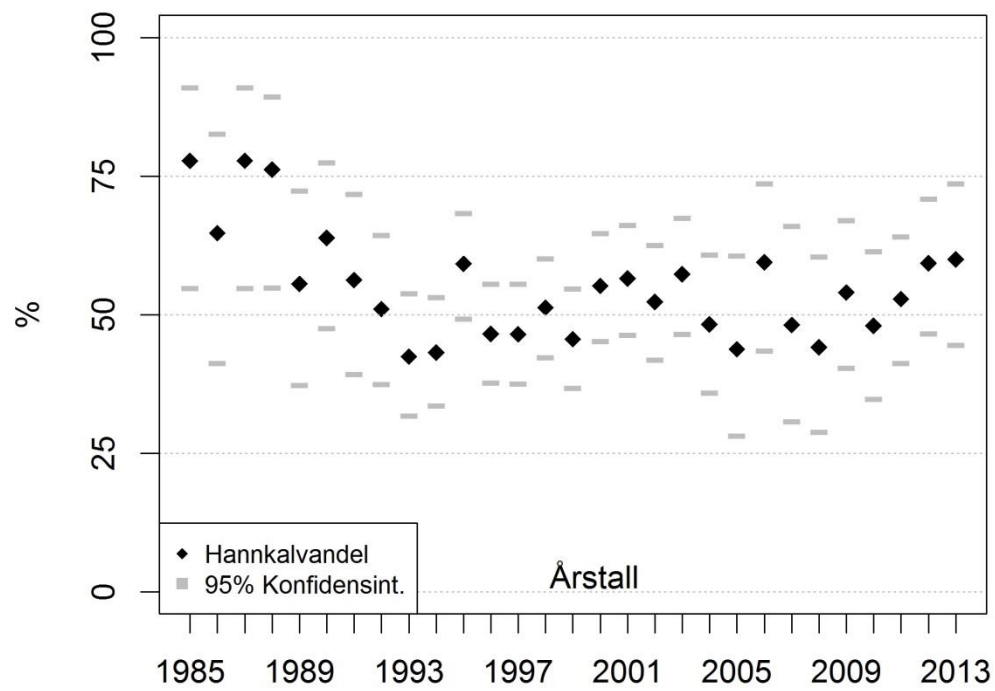
Figur 11. Gjennomsnittsvæker for kalver skutt i Sør-Aurdal i perioden 2000-2013 med svarte ruter ($n = 652$). Svarte streker viser øvre og nedre grense for 95 % konfidensintervall for forventet vekt i tilsvarende periode. Slakteveakter for enkeltindivid vist med grå punkt.

Slakteveakter for ungdyr

Figur 12. Gjennomsnittsvæker i forhold til årstall for ungdyr skutt i Sør-Aurdal i perioden 2000-2013 med svarte ruter ($n = 708$). Grå streker viser øvre og nedre grense for 95 % konfidensintervall for forventet vekt i tilsvarende periode. Slakteveakter for enkeltindivid vist med grå punkt.

Hannkalvandel

Figur 13. Kjønnssforhold blant de skutte kalvene i Sør-Aurdal i perioden 1985-2013. 95 % konfidensintervall med grå streker.

«Ti på topp» i Sør-Aurdal

Vi har laget en oversikt over de ti tyngste oksene, de ti oksene med flest tagger i geviret og de ti eldste elgene som er aldersbestemt i Sør-Aurdal i perioden 2003-2013.

I følge vår statistikk hadde den tyngste oxen felt i denne perioden en slaktevekt på 316 kg (Tabell 3). Videre hadde ytterligere 5 okser en slaktevekt på 300 kg eller mer. På tiendeplass finner vi en okse på 290 kg. De tyngste oksene har en variasjon i alder fra 6,5 til 10,5 år. Valdet Best Høst har tre av de fire tyngste oksene inne på denne lista.

Når det gjelder gevirstørrelse, målt som antall tagger, finner vi en 18 - tagger øverst på lista (Tabell 4). Deretter følger tre 17-tagger, en 16 - tagger, fire 15 tagger og til slutt en 14 - tagger. Kun en av oksene på «gevirlista» befinner seg også på topplista over tyngste okser. Dette er den aller tyngste oxen, som ligger på en 10. plass på gevirlista. Oksenes alder befinner seg her i intervallet 4,5-10,5 år. Siden vi kun har opplysninger om antall tagger, viser derfor lista nødvendigvis ikke de største gevirene, målt etter offisielle standarder ved bedømmelse (CIC).

Det er helt som forventet at alle de ti eldste elgene som er aldersbestemt er kyr (Tabell 5). De fire eldste elgene er alle 20,5 år. En av disse er aldersbestemt etter jakta i 2013, men var merket som fallvilt. Denne ble altså født helt tilbake i 1993. På lista finner vi også en elg på 19,5 år, som også ble aldersbestemt etter jakta i 2013, og felt under ordinær jakt. De «yngste» elgene på denne lista er 18,5 år.

Vår database over aldersbestemte elg i Norge teller per 2014 om lag 40 000 eldre elg (2,5 år eller eldre). Den eldste oxen vi har aldersbestemt er 16,5 år. Det er ekstremt sjelden at okser blir mer enn ca. 12-13 år. Dette er i stor grad en følge av at okser utsettes for et hardere jaktpress enn kyr, og således lever farligere under jakta, helt fra de er 1,5 år gamle.

Tabell 3. De ti tyngste oksene (slaktevekt) felt i Sør-Aurdal i perioden 2003-2013.

Kommune	Vald	Dag	Mnd	År	Veid vekt (kg)	Følgevir	Ant. Tagger	Alder
Sør-Aurdal	Best Høst	25	9	2006	316	Ja	14	10,5
Sør-Aurdal	Buvass-/ Øyvassfaret	25	9	2009	306	-	8	9,5
Sør-Aurdal	Best Høst	4	10	2008	302	Ja	12	-
Sør-Aurdal	Best Høst	26	9	2011	302	Ja	11	6,5
Sør-Aurdal	Bagn og Reinli elgforvaltning	28	9	2006	301	-	9	6,5
Sør-Aurdal	Buvass-/ Øyvassfaret	26	9	2009	300	-	6	7,5
Sør-Aurdal	Bagn og Reinli elgforvaltning	28	9	2012	299	-	14	8,5
Sør-Aurdal	Bagn og Reinli elgforvaltning	2	10	2011	298	-	11	6,5
Sør-Aurdal	Bagn og Reinli elgforvaltning	30	9	2010	290	-	14	6,5
Sør-Aurdal	Buvass-/ Øyvassfaret	4	10	2006	290	-	4	8,5

Tabell 4. Oksene med flest tagger i geviret felt i Sør-Aurdal i perioden 2003-2013.

Kommune	Vald	Dag	Mnd	År	Veid vekt (kg)	Følgevir	Ant. Tagger	Alder
Sør-Aurdal	Bagn og Reinli elgforvaltning	4	10	2008	250	Ja	18	8,5
Sør-Aurdal	Bagn Øst	28	9	2006	250	Ja	17	7,5
Sør-Aurdal	Vassfaret	25	9	2006	247	Ja	17	7,5
Sør-Aurdal	Bagn og Reinli elgforvaltning	26	9	2008	249	Ja	17	6,5
Sør-Aurdal	Bagn og Reinli elgforvaltning	7	10	2011	205	Ja	16	4,5
Sør-Aurdal	Bagn og Reinli elgforvaltning	26	9	2007	253	Ja	15	7,5
Sør-Aurdal	Best Høst	25	9	2009	243	Ja	15	6,5
Sør-Aurdal	Vassfaret	15	10	2005	222	Ja	15	6,5
Sør-Aurdal	Hedalen Sør	7	10	2012	237	Ja	15	-
Sør-Aurdal	Best Høst	25	9	2006	316	Ja	14	10,5

Tabell 5. De ti eldste elgene aldersbestemt i Sør-Aurdal i perioden 2003-2013.

Kommune	Vald	Kjønn	Dag	Mnd	År	Veid vekt (kg)	Alder	Fødselsår
Sør-Aurdal	Best Høst	Ku	27	9	2003	175	20,5	1983
Sør-Aurdal	Vassfaret	Ku	27	9	2012	155	20,5	1992
Sør-Aurdal	Buvass-/ Øyvassfaret	Ku	27	9	2004	132	20,5	1984
Sør-Aurdal	Hedalen Sør	Ku	15	12	2013	-	20,5	1993
Sør-Aurdal	Best Høst	Ku	7	10	2007	173	19,5	1988
Sør-Aurdal	Hedalen Nord	Ku	28	9	2008	157	19,5	1989
Sør-Aurdal	Bagn Øst	Ku	13	10	2013	148	19,5	1994
Sør-Aurdal	Hedalen Nord	Ku	25	9	2003	170	18,5	1985
Sør-Aurdal	Hedalen Sør	Ku	4	10	2003	160	18,5	1985
Sør-Aurdal	Vassfaret	Ku	4	10	2012	140	18,5	1994

Regioninndeling

Vi fortsetter å følge utviklingen i 4 ulike områder i kommunen. De fire områdene/regionene er: «Sør-Vest», som består av valdene Best-Høst, Hedalen Nord, Vassfaret og Hedalen Sør. De øvrige områdene er valdene Bagn og Reinli, Bagn Øst og Buvass/Øyvassfaret.

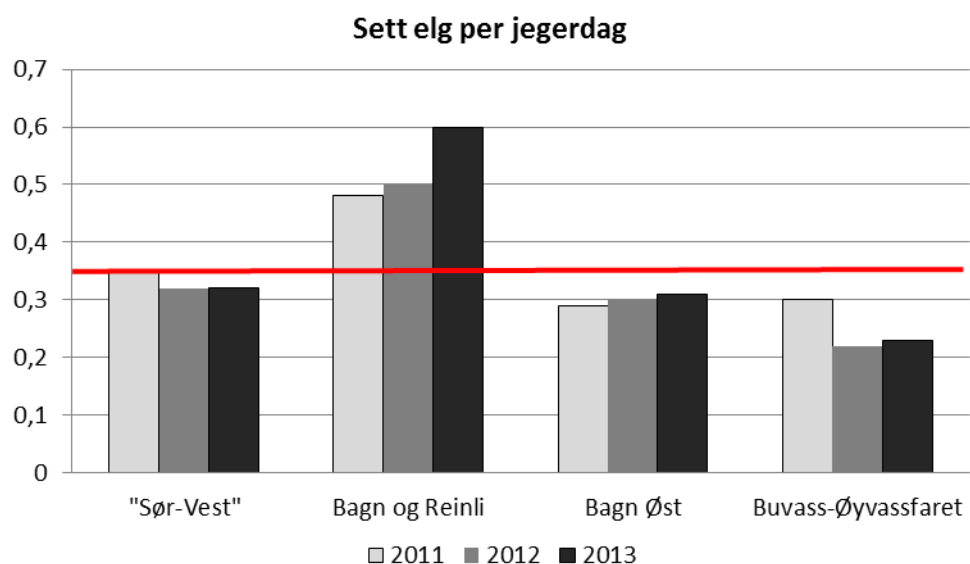
Vi sammenlikner valdene på grunnlag av «sett elg per jegerdag», kjønnsforhold (sett ku per okse) og kalv og tvillingrate for siste tre år (Figur 14-17), samt gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr siste år (Figur 18).

Elgtettheten, målt som «sett per dag», varierer en del mellom regionene (Figur 14). Bagn og Reinli skiller seg klart ut med høyest «sett per dag» verdier, som også viser en stigende tendens gjennom siste treårs periode. I 2013 så man 0,6 elg per dag i Bagn og Reinli. I «Sør-Vest» ligger man nært gjennomsnittet for kommunen, med 0,3-0,35 elg sett per dag de siste tre år. I Bagn Øst ligger verdiene svært stabilt i siste treårsperiode, med rundt 0,3 elg sett per dag. Lavest ligger man i Buvass-Øyvassfaret, med verdier i underkant av 0,25 de siste to år. Gjennomsnittet for hele Sør-Aurdal i 2013, unntatt Bagn og Reinli, var på 0,3 elg sett per dag.

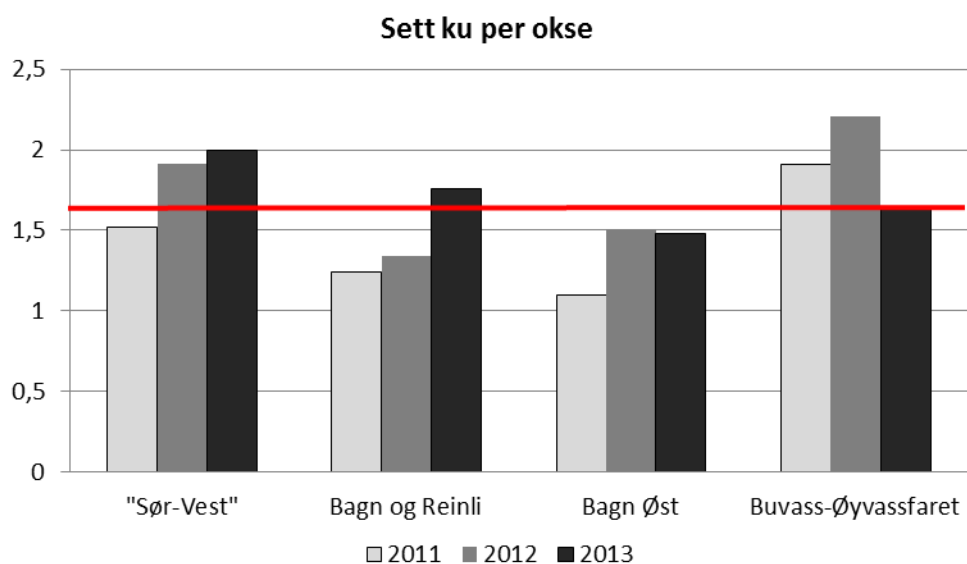
Kjønnsforholdet er i løpet av de tre siste år jevnt noe ut områdene imellom (Figur 15). Per 2013 varierer det observerte kjønnsforholdet fra ca. 1,5 ku per okse i Bagn Øst, til ca. 2 ku per okse i «Sør-Vest». I både «Sør-Vest», Bagn og Reinli og Bagn Øst, ser en tendens til et noe skjeve kjønnsforhold gjennom siste treårsperiode. Dette stemmer med den samme tendensen en har sett for kommunen samlet. I Buvass-Øyvassfaret synes kjønnsforholdet derimot å være jevnet noe ut siste år.

Både kalv og tvillingraten ligger noe høyere i «Sør-Vest» og Bagn og Reinli, enn i Bagn Øst og Buvass-Øyvassfaret (Figur 16 og 17). I 2013 ble det observert en kalvrate i de to førstnevnte områder på hhv. 0,65 og 0,62 kalv per ku. I Bagn Øst og Buvass-Øyvassfaret var den observerte kalvraten på hhv. 0,55 og 0,47 kalv per ku. Den høyeste tvillingraten ble i 2013 observert i «Sør-Vest» med 1,14. Mens det de to siste år ikke er observert tvillingkyr i Buvass-Øyvassfaret, ser en tegn til en økende tvillingrate i Bagn Øst gjennom siste treårsperiode. I 2013 var den observerte tvillingandelen her på 9 % (1,09 kalv per kalvku).

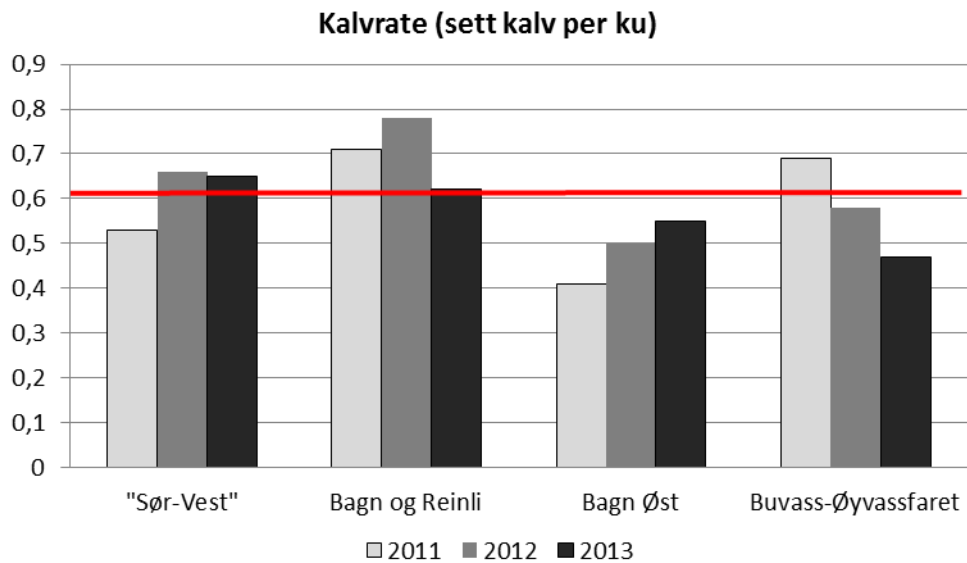
Når det gjelder gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr, var disse i 2013 på et relativt jevnt nivå i alle områder. Som for kommunen samlet, var slaktevektene gjennomgående på et lavere nivå i 2013 enn i 2012 i alle områder. Unntaket var en liten oppgang i ungdyrvektene i Buvass-Øyvassfaret, fra 119 kg i 2012, til 122 kg i 2013. Ellers ser man at Bagn Øst hadde de høyeste kalvvektene i 2013 (Figur 18), med 62,4 kg. Bagn og Reinli hadde de høyeste ungdyrvektene med et gjennomsnitt på 124,6 kg.

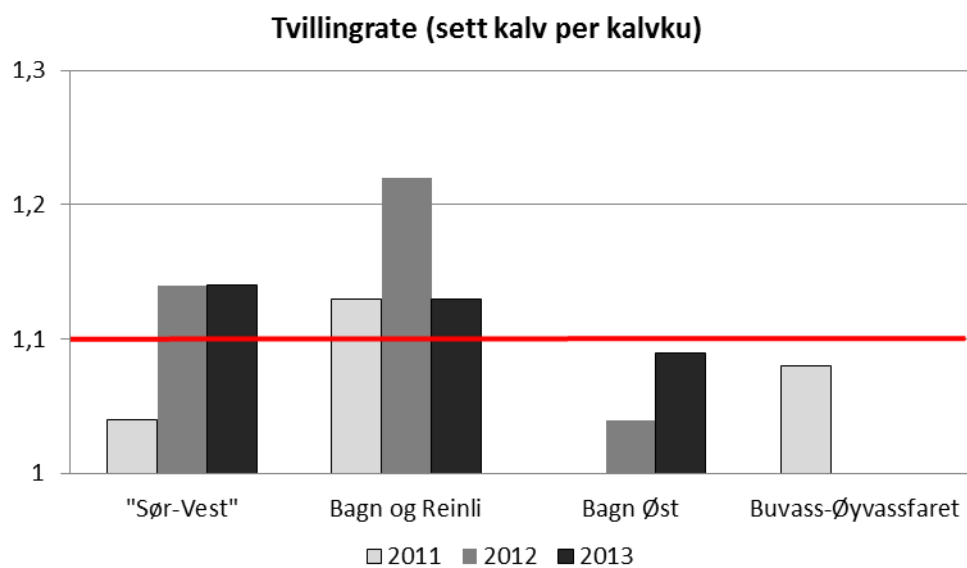
Figur 14: Sett elg per jegerdag i perioden 2011-13 i de 4 «regionene» i Sør-Aurdal. Gjennomsnittlig nivå for kommunen samlet i tilsvarende periode vist med vannrett, rød strek.

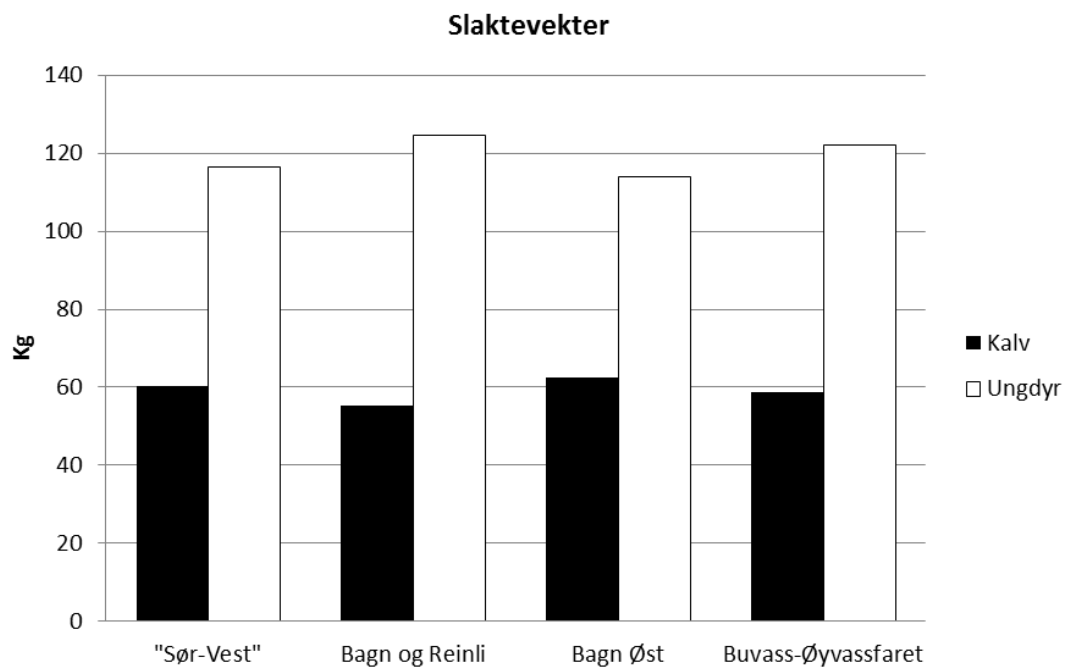
Figur 15: Sett ku per okse i perioden 2011-13 i de 4 «regionene» i Sør-Aurdal. Gjennomsnittlig nivå for kommunen samlet i tilsvarende periode vist med vannrett, rød strek.

Figur 16. Kalverate (kalv per ku) i perioden 2011-13 i de 4 «regionene» i Sør-Aurdal. Gjennomsnittlig nivå for kommunen samlet i tilsvarende periode vist med vannrett, rød strek.

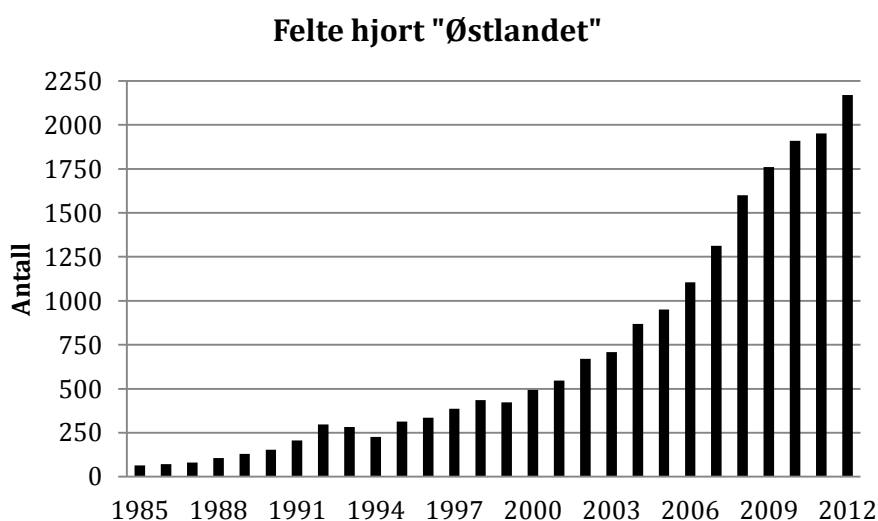
Figur 17. Tvillingrate (kalv per kalvku) i perioden 2011-13 i de 4 «regionene» i Sør-Aurdal. Gjennomsnittlig nivå for kommunen samlet i tilsvarende periode vist med vannrett, rød strek.

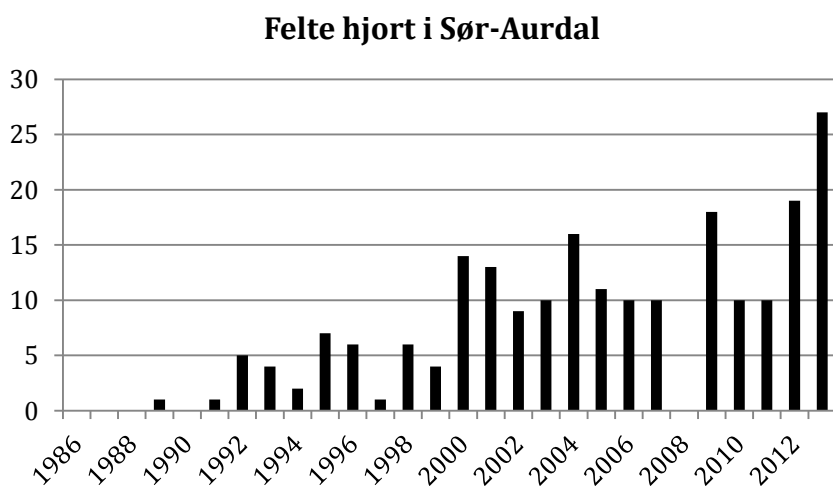
Figur 18. Slaktevekter for kalv og ungdyr i 2013 for de 4 «regionene» i Sør-Aurdal.

Hjort

Fellingstallene for hjort på «Østlandet» fortsetter fremdeles å stige i et nokså jevnt tempo (Figur 19). Selv om veksten i avskytingen stagnerte noe i 2011, steg fellingstallene igjen merkbart i 2012 (de endelige fellingstallene for 2013 er ikke klare). Veksten i avskytingen har i nær hele perioden fra 1985 frem til i dag, ligget på 13-14 % årlig. Dette innebærer igjen at den årlige veksten i absolutt antall, stadig blir større. Den samlede avskytingen i fylkene Akershus, Oppland, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust- og Vest Agder viser at det ble felt 2 169 dyr i 2012, og dette er en økning på litt over 200 hjort fra 2011. Også i Sør-Aurdal viser fellingstallene stadig tegn til økning. Etter tall fra Sør-Aurdal kommune ble det felt 27 hjort i 2013. Dette er nok en ny fellingsrekord for kommunen (Figur 20).

Figur 19. Antall skutte hjort på "Østlandet" (fylkene Akershus, Oppland, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust- og Vest-Agder) i perioden 1986-2012. Tall fra Statistisk sentralbyrå (www.ssb.no).

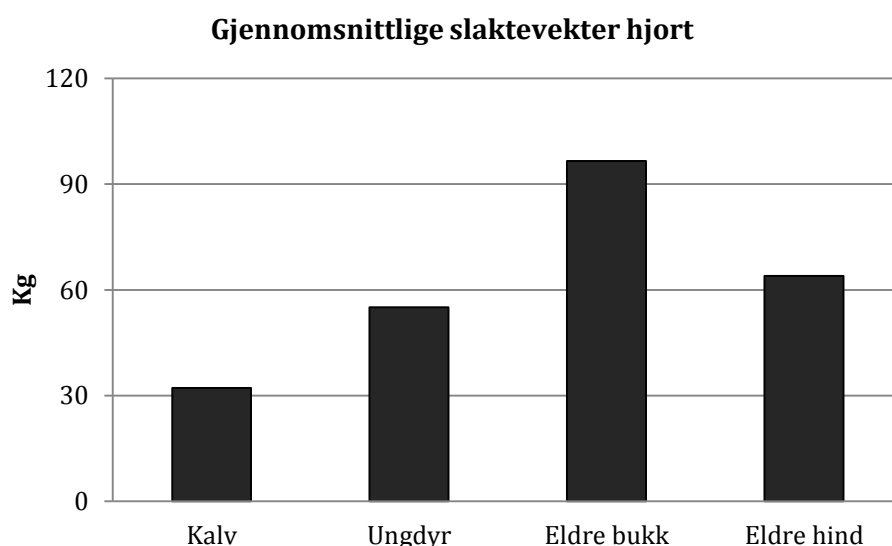
Figur 20. Felte hjort i Sør-Aurdal i perioden 1986-2013. Data fra 1986-2011 hentet fra Statistisk sentralbyrå (www.ssb.no) (2008 mangler), mens data fra 2012 og 13 er oversendt fra Sør-Aurdal kommune.

Fordelingen viser at det ble felt 5 kalv (18,5 %), 9 ungdyr (33 %), 5 eldre hind (18,5 %) og 8 eldre bukk (30 %). Etter jakta i 2013 har vi fått tilsendt tannkonvolutter for 25 felte dyr.

Hjorten i Sør-Aurdal ser fortsatt ut til å ha en god bestandskondisjon, og de gjennomsnittlige slaktevektene er gode. Vi understreker likevel at grunnlagsmaterialet for å beregne slaktevekter er noe spinkelt for ett enkelt år. Snittvekta for kalv var i 2013 på 32,2 kg, mens ungdyrvektene (begge kjønn samlet) var på 55,1 kg (Figur 21). De eldre dyra hadde en gjennomsnittsvikt for bukk og hind på hhv. 96,6 og 64 kg.

Den tyngste bukken hadde en slaktevekt på 134 kg, og var «bare» 4,5 år gammel. De øvrige voksne bukkene var fordelt på 2,5 år (2 stk.), 3,5 år (2 stk.) og 4,5 år (4 stk.). Typisk nok var snittalderen hos de voksne hodyra langt høyere. Det ble blant annet felt en hind på 11,5 år, og en på 14,5 år.

For mer om hjorten generelt, og data vi besitter fra Valdres, viser vi til rapporten skrevet etter jakta 2011².

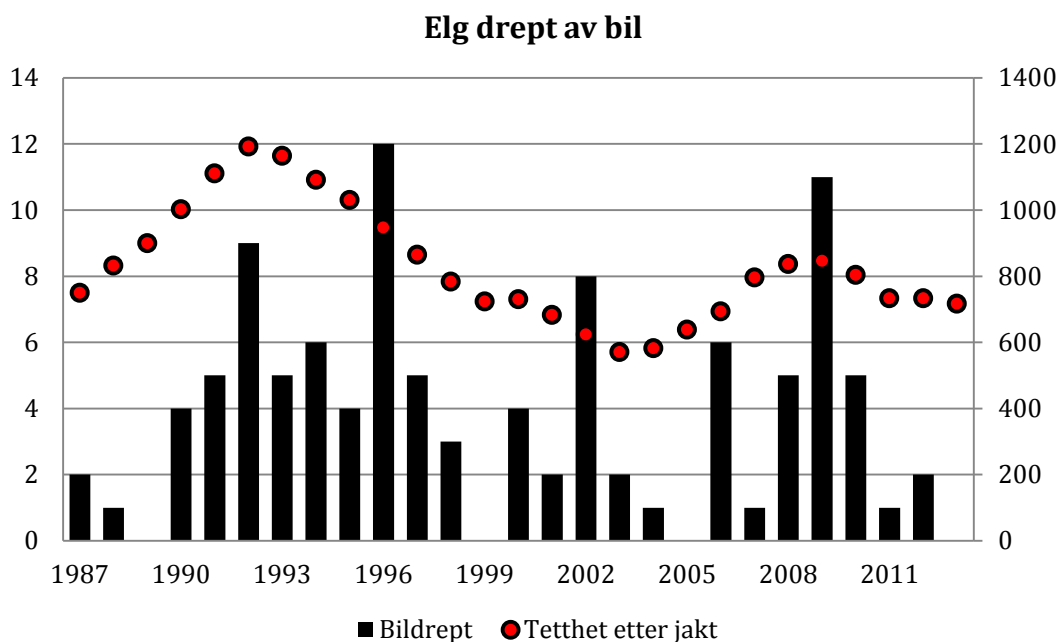

Figur 21. Gjennomsnittlige slaktevekter for hjort felt i Sør-Aurdal i 2013, fordelt på kalv (n = 5), ungdyr (n = 7), eldre bukk (n = 8) og eldre hind (n = 5). Data basert på innsendte tannkonvolutter.

² Gangsei, L.E., Stenbrenden, M. 2012. Aldersregistrering og bestandsvurdering av elg i Sør-Aurdal etter jakta 2011. Faun rapport 016-2012. Faun Naturforvaltning AS Fyresdal Næringshage 3870 Fyresdal. 20-24 s.

Elg og trafikk

Det er godt dokumentert at antall påkjørsler av elg over tid har sammenheng med elgtetthet, vinterklima (snø og temperatur) og trafikkbelastning³. Dette er også diskutert i tidligere rapporter. Antall bildrepte elg i Sør-Aurdal viser i det hele en god sammenheng med den beregnede elgtettheten over tid (Figur 22). Siden 90-tallet har antall elg drept i trafikken vist en nedgang, men så sent som i 2009/10 ble til sammen registrert 11 elg drept langs vei. De to siste år (2011/12 og 2012/13) ble kun 3 elg til sammen drept som følge av påkjørsler, og dette skyldes trolig en kombinasjon av en redusert elgtetthet og relativt snøfattige vintre.

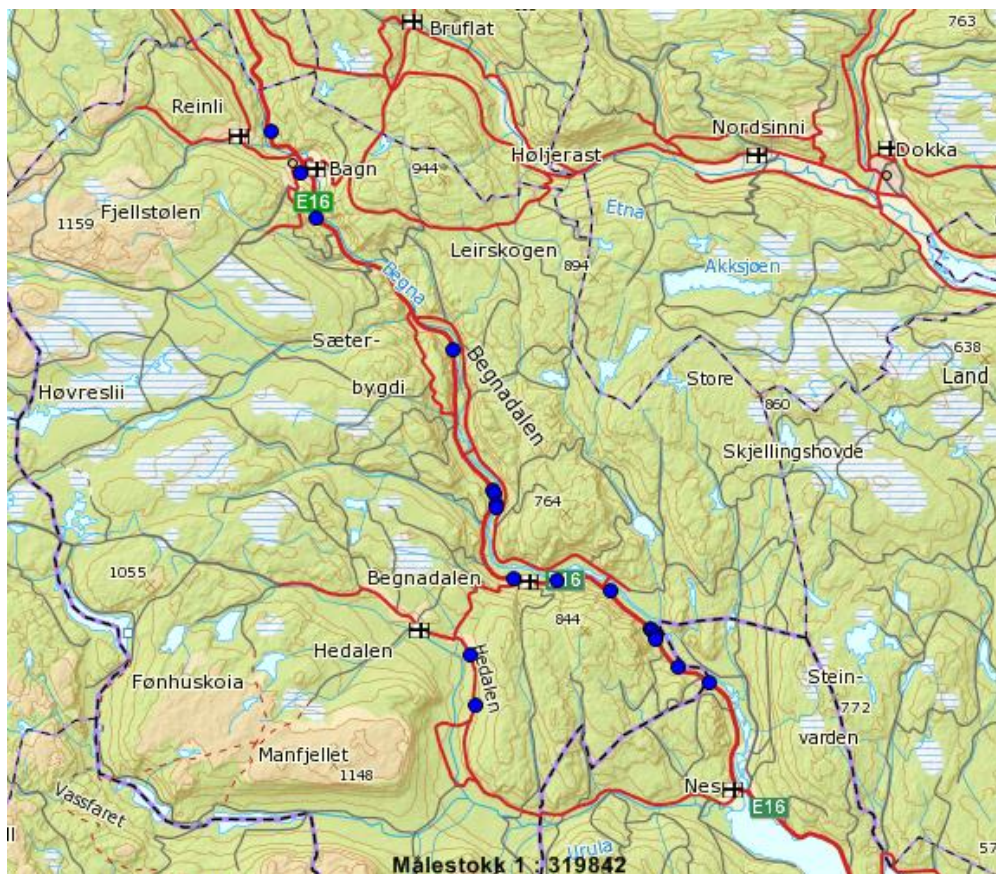

Figur 22. Antall elg drept i trafikken (bil) i Sør-Aurdal i perioden 1987-2012 på venstre y-akse. Data fra www.ssb.no. Beregnet elgtetthet etter jakt er vist på høyre y-akse. Merk at årstalla følger jaktåret for trafikkdrepte. Søylen for 1987 representerer tidsrommet 1. april 1987 til 31. mars 1988 osv.

Fallviltfunksjonen i Hjorteviltregisteret gir muligheter for å hente ut fallvilthendelser i kart (Figur 23). Av i alt 38 påkjørsler siden 01.01.2010, har i alt 34 av disse (89 %) skjedd langs E16. Av disse 38 påkjørslene endte 8 med dødelig utfall for de påkjørte elgene, enten som døde på stedet, avlivet på stedet eller avlivet etter ettersøk. Det er med andre ord en overvekt av påkjørsler hvor elgen ikke blir funnet død eller avlivet, og dermed heller ikke registrert som trafikkdrept til Statistisk sentralbyrå. Kostnadene vil likevel være høye ved alle påkjørsler. Det kan dreie seg om materielle skader, kostnader ved gjennomføring av ettersøk, påkjenninger for de involverte m.m.

³ Solberg, E. J., Rolandsen, C. M., Herfindal, I. & Heim, M. 2007. Hjortevilt og trafikk i Norge: En analyse av hjorteviltrelaterte trafikk-ulykker i perioden 1970-2007. NINA rapport 463. Norsk Institutt for Naturforskning.

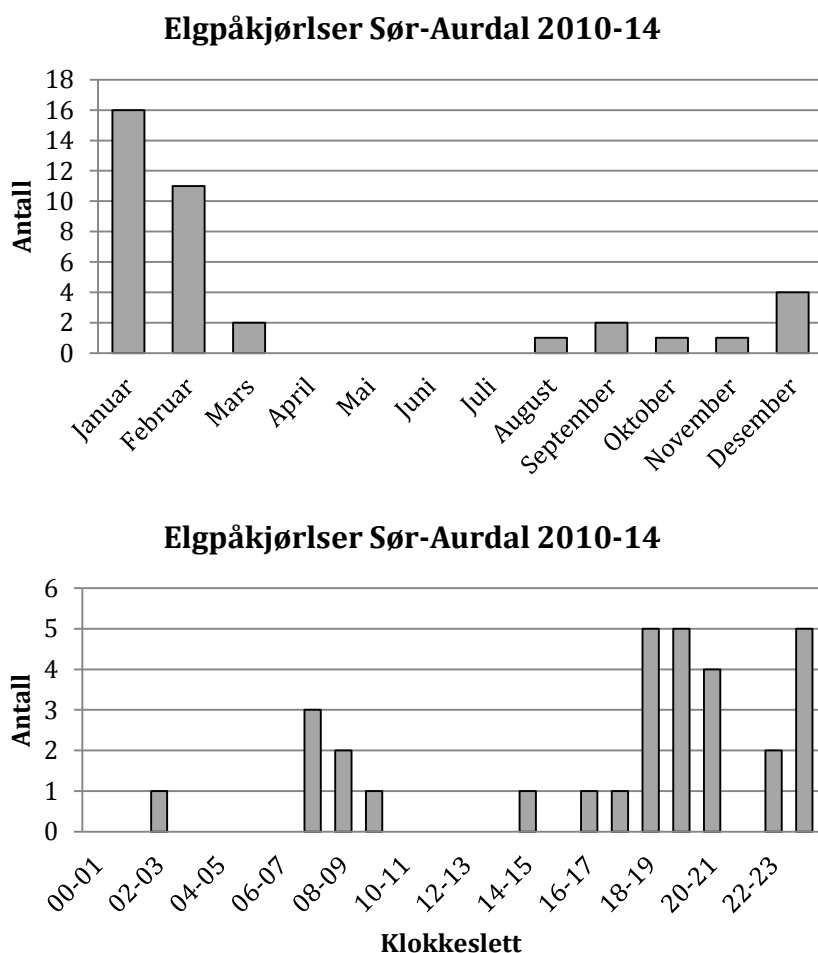
Selv om det er usikkert hvor mye elgpåkjørsler koster samfunnet, går enkelte beregninger ut på at det kan dreie seg om summer i størrelsesorden 200 000 kr⁴ per påkjørsel, uavhengig av utfall. Når en skal gjøre overslag over hvor mye påkjørsler medfører i kostnader, er det derfor viktig at en ikke bare ser på antall trafikkdrept elg.

Figur 23. Registrerte påkjørsler av elg i Sør-Aurdal som er stedfestet på kart i perioden 01.01.2010-20.03.2014. Ett punkt per hendelse. Hendelsene inkluderer alle registrerte påkjørsler uavhengig av utfall (avlivet etter ettersøk, avlivet på stedet, dødt på stedet, ettersøk avsluttet-ikke funnet, friskmeldt, funnet dødt etter ettersøk). Data fra fallviltfunksjonen i Hjorteviltregisteret (www.hjorteviltregisteret.no).

⁴ Sivertsen, T.R., Gundersen, H., Rolandsen, C.M., Andreassen, H.P., Hanssen, F. Hanssen, M.G. & Lykkja, O. 2010. Evaluering av tiltak for å redusere elgpåkjørsler på veg. Høgskolen i Hedmark – oppdragsrapport nr. 1- 2010.

I Sør-Aurdal er påkjørselshyppigheten klart høyest i januar og februar, og lav i perioden april-juli (Figur 24, øvre delfigur). Dette er som forventet ut ifra landsomfattende undersøkelser⁵. En årsak til at antall påkjørsler generelt er høye vinterstid, har ikke bare sammenheng med at elgen i snørike vintre oppsøker dalfører med mindre snø i nærheten av vei. Hyppigheten av veikrysninger kan være like høy i sommerhalvåret, men da gjerne i døgnetts mørke timer hvor trafikkbelastningen er lav. Vinterstid er elgen i større aktivitet morgen og kveld, til tider da også trafikkbelastningen er høy. I Sør-Aurdal ser en at de aller fleste påkjørslene av elg skjer i tidsrommet 07-09 på morgenen, og 18-24 kveldstid (Figur 24, nedre delfigur).

Figur 24. Alle registrerte påkjørslser av elg (uavhengig av utfall) i Sør-Aurdal i perioden 01.01.2010 - 20.03.2014, fordelt på måned (øvre delfigur) og tid på døgnet (nedre delfigur). Tall hentet fra fallviltfunksjonen i Hjorteviltregisteret (www.hjorteviltregisteret.no).

⁵ Solberg, E. J., Rolandsen, C. M., Herfindal, I. & Heim, M. 2007. Hjortevilt og trafikk i Norge: En analyse av hjorteviltrelaterte trafikk-ulykker i perioden 1970-2007. NINA rapport 463. Norsk Institutt for Naturforskning.

Diskusjon

Elgetthet

Som vi har diskutert i tidligere rapporter, er generelle usikkerhetsmomenter til tetthetsvurderingene knyttet til forhold som blant annet naturlig dødelighet og netto inn/utvandring av elg gjennom året. Alt i alt føler vi oss likevel sikre på at tetthetsberegningene, og den historiske utviklingen som beregnet for Sør-Aurdal, gir et godt bilde på utviklingen. Siden tetthetsberegningene i prinsippet bygger på en «tilbakeberegning» av bestanden (gjennom aldersbestemningen av felte elg), er usikkerheten størst for de aller siste års tetthet. Erfaringsmessig ser vi også fra år til år i ulike områder, at vi ofte tenderer mot å underestimere siste års tetthet noe. Ut i fra årets beregninger i Sør-Aurdal, ser det ut til at fjorårets beregninger nok var et eksempel på dette.

Det er i år beregnet en bestand på i overkant av 700 elg etter jakt. Beregningen av bestanden etter jakta 2012, som ble vist i fjorårets rapport, og beregningen av den samme bestanden i år, viser en differanse på om lag 60 elg.

Likevel bør ikke dette spille noen stor rolle for de vurderingene man gjør. Dette fordi man har mange år med sammenhengende datamateriale og erfaringsgrunnlag. Dette gjør at man fortløpende også kan vurdere utviklingen i kalvrater, slaktevekter, kjønnsforhold m.m. Per i dag har man kontroll på utviklingen i elgtetthet, bestandssituasjonen for øvrig er relativt stabil, og man kan i stor grad forutse hvordan elgstammen vil reagere på ulike jaktuttak.

Når vi vurderer elgtettheten i grenseområdene mellom Buskerud og Oppland (Ringerike, Sør-Aurdal, Søndre Land etc.) er det et poeng at vi tenderer mot å underestimere siste års tetthet. Vi forundrer oss stadig over at man i disse områdene har relativt lave observasjonsindekser (sett per dag), men høye jaktuttak gjennom flere år. Dette innebærer gjerne at man må ta ut mer elg enn man tror for å redusere eller holde bestanden stabil. Samtidig vil et redusert jakttrykk kanskje føre til raskere bestandsvekst enn man beregner.

Bestandskondisjon

Bestandskondisjonen vurderes i all hovedsak ut i fra utviklingen i kalvrater og slaktevekter for kalv og ungdyr. I Sør-Aurdal har denne utviklingen de siste årene vist positive tendenser.

Sett i et større perspektiv, synes bestandskondisjonen hos elg i Sør-Aurdal å være på et nokså bra nivå, men med et klart forbedringspotensiale. I fjorårets rapport brukte vi noe tid på å diskutere om endringene i blant annet kalvratene over tid, delvis kunne skyldes endringer i bestandssammensetningen (varierende jaktpress på eldre kyr), som følge av en ønsket bestandsreduksjon⁶. Vi fant indikasjoner som kunne peke i denne retning. I så fall ville vi forvente noe bedre kalvrater på sikt, forutsatt en stabilisering av elgtettheten på et ønsket nivå. Dette er en noe vi fortsatt har tro på. Likevel ser en at både kalvrater og vekter falt noe i 2013. Selv om dette vanskelig kan tolkes som noe annet enn et dårlig tegn, ser en at den observerte kalvraten likevel er bedre enn i 2010 og 11. Lave kalvvekter har gjort seg gjeldende i en rekke andre kommuner på Sør- og Østlandet i 2013. At kalvvektene kan svinge fra år til år som følge av varierende beitekvalitet, er velkjent for både hjortevilt og husdyr på utmarksbeite.

⁶ Stenbrenden, M. 2013. Aldersregistrering og bestandsvurdering av elg og hjort i Sør-Aurdal etter jakta 2012. Faun rapport 011-2013. Faun Naturforvaltning AS, Fyresdal Næringshage, 3870 Fyresdal.

Nedgangen i vektene fra 2012 til 13, kan derfor skyldes en sommer med dårligere beitekvalitet. En optimal sommer for en elg kan tenkes å være en tidlig start på vekstsesongen, etterfulgt av en kjølig sommer som strekker ut perioden plantene er i vekst. Uten at vi har gode tall for å dokumentere dette, var nok sommeren 2013 relativt tørr og med en varm forsommer over store deler av Sør- og Østlandet. I 2012 opplevde man de motsatte tendensene, da slaktevektene i mange områder var høyere enn på lenge.

«Regionene» og jaktuttak 2013

I fjorårets rapport satte vi opp et forslag til jaktuttak på 275 elg i Sør-Aurdal for 2013. Rent ut i fra våre tidligere vurderinger og anbefalinger, synes vi man oppnådde et bra fellingsresultat i 2013 med 250 elg. Avviket fra vårt forslag skyldtes i første rekke at man i 2013 reduserte andelen kalv. Uttaket av kyr og okser ble litt høyere enn hva vi skisserte. Siden uttaket av kyr påvirker den videre bestandsutviklingen mer enn uttaket av kalv, må dette også tas med i totalvurderingen. Likevel ble det samlede uttaket noe lavere enn vi «la opp til», og da vi i tillegg nok må erkjenne at vi undervurderte fjorårets tettheter noe, er den beregnede «etter jakt bestanden» i 2013 høyere enn i 2012.

Vi har på ny skissert et jaktuttak på 275 elg i 2014, det samme som i fjorårets rapport. Vi understreker at siden den beregnede «etter jakt bestanden» i 2013, er høyere enn hva den var i fjor, tilsvarer dette et relativt sett noe lavere jaktuttak. Vi understreker derfor at vi mener det ikke er skadelig om man tar ut mer elg enn foreslått. Samtidig ser vi at jaktuttakene tenderer mot å bli noe lavere enn hva vi foreslår, og vi setter derfor ikke tallet høyere.

To naturlige og «allmenngyldige» målsetninger innen elgforvaltning er å ha en god bestandskondisjon på de dyra man har, og dernest å tilstrebe en mest mulig stabil avskyting over tid. Etter vår oppfatning nærmer man seg disse målsetningene i Sør-Aurdal. Som vist i Figur 2, opplevde man (som i mange andre områder) en kraftig økt elgtetthet frem til tidlig 90-tall. Man var imidlertid relativt raskt ute med en effektiv bestandsreduksjon. Litt utpå 2000-tallet lettet man på jaktrykket, og bestanden økte på ny. Den rakk ikke å nå de aller største høydene før man igjen reduserte tettheten noe. I dag ser man tegn til at elgtettheten igjen stabiliserer seg, og de store utslagene i bestandssvingninger over tid er med andre ord redusert. Det fremstår derfor sannsynlig at man kan opprettholde en nokså stabil avskyting på rundt 250 elg årlig, ved en elgtetthet tilsvarende 0,3- 0,35 elg sett per dag. Dette forutsetter igjen at produktiviteten i elgstammen holder seg stabil. Videre blir spørsmålet om dette medfører et bærekraftig beitepress over tid, og akseptable kostnader knyttet til skogskader og påkjørsler. Basert på en helhetlig vurdering er fremdeles vårt råd at man tilstreber en stabilisering på et noe lavere nivå. Med en bedret bestandskondisjon, vil man kunne opprettholde den samme avkastningen på en litt lavere vinterstamme. Nøyaktig hvor stor endring man kan forvente i stammens produktivitet, ved en varierende vintertetthet, er dessverre ingen eksakt vitenskap. At kostnadene (beiteskader og antall påkjørsler) derimot vil reduseres relativt proporsjonalt med en reduksjon i elgtettheten, er derimot meget sannsynlig.

Som vist i «valddelen» varierer elgtettheten (målt som sett per dag) innad i kommunen. Det vil sjelden være slik at elgtettheten er helt jevnt fordelt, da også de naturgitte forholdene vil variere. Elgtettheten kan også variere gjennom året. Et vald som har mye elg under jakta på høsten, kan ha lite elg vinterstid. Andre områder kan ha mindre elg under jakta, men likevel

utgjøre viktige vinterbeiteområder. Generelt vil man ha utfordringer knyttet til det å få til en «rettferdig» fordeling av de inntekter og kostnader elgstammen medfører. Basert på sett per dag indeksen, virker det naturlig at man øker jakttrykket i Bagn og Reinli. Man ligger her klart høyest i «sett per dag», og indeksen viser dessuten en stigende tendens. Mens man i «Sør-Vest» synes å være i en mellomstilling, er elgtettheten i Bagn Øst, og Buvass-Øyvassfaret spesielt, tilsynelatende lavere. Her synes det naturlig at man i større grad opprettholder stabilitet i bestandsstørrelse og jaktuttak.

Et økt uttak i Bagn og Reinli er naturlig om man ønsker å tilstrebe en jevnere elgtetthet valdene imellom, i tillegg til at det naturligvis er enklere å gjennomføre en økt avskyting i de områdene man ser mest elg. Videre må lokal kunnskap legges til grunn ved denne type vurderinger. Vi tenker da spesielt på hvilke områder som er utsatt for et hardt beitepress vinterstid, som igjen kan være knyttet opp til eventuelle trekk mellom sommer og vinterbeiteområder i de ulike vald. En differensiert avskyting er ofte vanskelig å «tvinge» igjennom. Den viktigste forutsetningen vil være evnen til samarbeid og aksept for en felles målsetning alle kan enes om.

Et uttak på 275 elg i 2014 er skissert i Tabell 6. For kyr og okser er det skisserte jaktuttaket nær identisk med fellingsresultatet i 2013, mens det foreslåtte uttaket av kalv er noe høyere. Vi understreker likevel at vi er lite opptatt av å fremme detaljerte avskytingsstrategier. Noen god sammenheng mellom avskytingsstrategier og kvaliteten på elgstammene i Norge, synes heller ikke å kunne dokumenteres. Noen ønsker derimot å ha en høy kalvandel i jaktuttaket, mens andre vil skyte mest mulig ungdyr. Vår oppfatning er at avskytingsprofilen er rettighetshavernes domene, og at rettighetshaverne bør gis et betydelig handlingsrom med tanke på hvilke avskytingsregimer som tillates. Grunnleggende sett gir en økt kalvandel muligheten til å høste antallsmessig mer elg, da uttaket av kalv i mindre grad påvirker den videre bestandsutviklingen. Et jevnt uttak av både kalv og ungdyr, kan også gjøre det enklere å ta ut de dyra man skal, enn om man tilstreber en høy andel kalv eller en høy andel ungdyr.

De siste årene ser man indikasjoner på et noe skjevere kjønnsforhold. Utviklingen er på ingen måte dramatisk, men vi understreker igjen at man bør være føre var om man vil sikre at kjønnsforholdet ikke forskyves ytterligere. Vi har derfor foreslått et relativt jevnt uttak av kyr og okser i 2014. Dette styrer en imidlertid best lokalt, ved å ta høyde for dette i de områder en ønsker et jevnere kjønnsforhold.

Tabell 6. Beregninger for antall elg fra og med før jakt 2013 til og med etter jakt 2014. Forutsetningene er 5 % naturlig dødelighet, samt 0,62 kalv per ku før jakt og en hannkalvandel på 56 % (gjennomsnittlig verdi for de siste tre år).

	Før jakt 2013	Jaktuttak 2013	Etter jakt 2013	Før jakt 2014	Jaktuttak 2014	Etter jakt 2014
Kalver	269	40	229	251	65	186
Kyr	423	97	326	405	100	305
Okser	275	113	162	276	110	166
Sum	967	250	717	932	275	657
Kalv per ku	0,64		0,70	0,62		0,61
Ku per okse	1,54		2,01	1,47		1,84

Hjort

Fellingstallene for hjort krabber stadig oppover, selv om den for mange jaktlag nok må betegnes som en mer eller mindre sporadisk forekomst, som innbyr til en og annen felling de gangene sjansen byr seg. Hjorten har en god bestandskondisjon, og representerer derfor en stor jaktressurs i forhold til tettheten av dyr. Dette gjør seg også gjeldende ved at bukkene har en høy gjennomsnittlig vekt/gevirstørrelse. For å opprettholde en attraktiv hjortebestand, kan en forsøke å tilstrebe et relativt jevnt kjønnsuttak, noe man også ser ut til å gjøre.

Utviklingen i fellingstall gir klare indikasjoner på at stammen er i vekst, og denne trenden vil høyst sannsynlig fortsette. Foruten jaktuttakenes størrelse, antar vi også at snøforholdene vinterstid vil påvirke den videre bestandsutviklingen.

Konklusjon

Det er beregnet at elgtettheten etter jakt 2013 i Sør-Aurdal er i overkant av 700 elg. Kjønnssforholdet har i siste 5-års periode gradvis blitt noe skjeve, og ligger per 2013 rundt 1,8 ku per okse.

Etter en god oppgang i både kalvrater og slaktevekter for kalv i 2012, falt verdiene betydelig i 2013. Dette gjelder særlig kalvvektene. Den generelle bestandskondisjon i Sør-Aurdal i siste tiårsperiode, må likevel kunne betegnes som stabil.

Vi fastholder våre tidligere råd om at en stabilisering av elgtettheten på et noe lavere nivå, vil være fordelaktig i et helhetlig perspektiv. Det er rom for å bedre bestandskondisjonen i elgstammen, og dermed også jaktutbyttet i forhold til de kostnadene elgstammen medfører. Elgtettheten synes de siste årene å være noe ujevnt fordelt. Ut i fra vår helhetstilråkning om en redusert elgtetthet for kommunen samlet, er et naturlig råd at man først og fremst øker jakttrykket i de områdene som har mest elg.

Vi foreslår en økning i jaktuttaket for kommunen samlet i 2014, og har skissert et uttak på 275 elg. Dette vil etter beregningene føre til en tetthetsreduksjon mot om lag 650 elg etter jakt 2014.

Vedlegg. Rådata aldersregistreringer 2013

Rådata for: SØR-AURDAL, elg **Fellingsår:** 2013

Valdnummer: 0540V0002 Vassfare

Valdansvarlig Bjarne Berg

Jaktfeltnr: 0540J0002 Vassfare

Jaktleder: Bjarne Berg

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	25 . 9	249				1	11	6,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	26 . 9	177					4	2,5		Ingen	Få	
3	Ho	28 . 9	160			0			2,5		Ingen	Ingen	
4	Ho	29 . 9	124			0			2,5		Ingen	Ingen	
5	Ho	29 . 9	192			0			8,5		Ingen	Ingen	
6	Ho	1 . 10	174			0			2,5		Ingen	Ingen	
7	Ho	3 . 10	198			0			7,5		Ingen	Ingen	
8	Hann	10 . 10	170					2	2,5		Ingen	Ingen	
9	Hann	11 . 10	209					8	8,5		Ingen	Ingen	Vært i slåsskamp med annen okse
10	Hann	12 . 10	90					2	1,5		Ingen	Ingen	
11	Hann	18 . 10	200				1	14	6,5		Ingen	Ingen	
12	Ho	19 . 10	64						0,5		Ingen	Ingen	

Valdnummer: 0540V0003 Buvass-/ Øyvassfaret

Valdansvarlig Rasmus Piltingsrud

Jaktfeltnr: 0540J0022 Nordre Grimsrud

Jaktleder: Henning Dunker

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	25 . 9	115			0			1,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	25 . 9	147					2	2,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr: 0540J0024 Nystøllia

Jaktleder: Svernn Tore Feet

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	26 . 9	208				1	8	2,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	26 . 9	133					2	1,5		Ingen	Ingen	
3	Ho	28 . 9	67						0,5		Ingen	Ingen	
4	Hann	29 . 9	50						0,5		Ingen	Ingen	
5	Ho	3 . 10	149			0			2,5		Ingen	Ingen	
6	Ho	5 . 10	163			0			2,5		Ingen	Ingen	
7	Ho	10 . 10	52						0,5		Ingen	Ingen	
8	Hann	18 . 10	188				1	4	2,5		Ingen	Ingen	
9	Hann	20 . 10	132					2	1,5		Ingen	Ingen	
10	Hann	20 . 10	50						0,5		Ingen	Ingen	Vekt fra HVR.

Jaktfeltnr:		0540J0025		Gjeddemarka				Jaktleder:		Knut Andreassen			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	25 . 9	62						0,5		Ingen	Ingen	
2	Ho	27 . 9	160						4,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
3	Hann	12 . 10	80						1,5		Ingen	Ingen	
4	Ho	15 . 10	145			0			7,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0540J0028		Åmot				Jaktleder:		Stein Arild Gulsrud			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Hann	20 . 10	136						1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Data fra HVR.
	Ho	6 . 10	120						1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Data fra HVR.
1	Ho	26 . 10	115						1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
2	Hann	3 . 11	120					2	1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr:		0540J0029		Søndre Grimsrud				Jaktleder:		Geir Takvam			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Følgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	25 . 9	238				1		5,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	26 . 9	148						1,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	27 . 9	63						0,5		Ingen	Ingen	
4	Hann	1 . 11	66						0,5		Ingen	Ingen	
5	Hann	3 . 11	125						4,5		Ingen	Ingen	Brekt ribbein, skade bog.

Jaktfeltnr: 0540J0051 Hauga Øyvassåsen

Jaktleder: Marius Mehren

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Hann	26 . 10	210					4	4,5		Ingen	Ingen	
	Hann	25 . 9	221					7	3,5		Ingen	Ingen	
	Ho	27 . 9	138		0	0			2,5		Ingen	Ingen	
	Ho	23 . 11	128			0			4,5		Ingen	Ingen	Lav vekt i forhold til alder
	Ho	8 . 11	148								Ikke reg.	Ikke reg.	Data fra HVR

Valdnummer: 0540V0004 Bagn og Reinli elgforvaltning

Valdansvarlig Nikolai Øyhus

Jaktfeltnr: 0540J0013 Venesletten Vangslie

Jaktleder: Olav Torbjørn Thorsrud

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	28 . 9	61						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
2	Ho	28 . 9	183			1			13,5		Ingen	Ingen	
3	Ho	6 . 10	166						6,5		Ingen	Ingen	
4	Ho	27 . 10	112						1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
5	Hann	2 . 11	163					6	3,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr: 0540J0014				Smørhollie				Jaktleder:			Geir Stensæter		
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	25 . 9	156					4	2,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	26 . 9	182					2	2,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	28 . 9	182					2	2,5		Ingen	Ingen	
4	Hann	30 . 9	206					4	3,5		Ingen	Ingen	
5	Ho	26 . 10	167			0			2,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0540J0015		Høvresfeltet			Jaktleder:			Rune Østgård			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Hann	26 . 10	182								Ikke reg.	Ikke reg.	Data fra HVR.
1	Hann	26 . 9	158					2	3,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
2	Ho	5 . 10	138			0			17,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
3	Ho	6 . 10	109			0			1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
4	Ho	19 . 10	150			0			2,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr:		0540J0016		Øytjernåsen				Jaktleder:			Bjørn Sørumschaugen		
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	1 . 10	184					2	3,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
2	Hann	3 . 10	234				1	11	4,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
3	Ho	13 . 10	132			0			2,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
4	Ho	10 . 11	182			0			2,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr:		0540J0017		Fjellfeltet				Jaktleder:			Tor Inge Dokken		
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	25 . 9	227				1	14	5,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	27 . 9	185					2	2,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	5 . 10	114					2	1,5		Ingen	Ingen	
4	Hann	26 . 10	126					2	1,5		Ingen	Ingen	
5	Hann	10 . 11	130					2	1,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0540J0018		Hølera Nordre Heimås				Jaktleder:			Ole Arne Øyhus		
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	25 . 9	130						1,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	25 . 9	107					1	2,5		Ingen	Ingen	Skade i bakfot.
3	Hann	28 . 9	239					10	9,5		Ingen	Ingen	
4	Hann	3 . 10	193					2	2,5		Ingen	Ingen	
5	Ho	3 . 10	130						1,5		Ingen	Ingen	
6	Hann	9 . 10	214				1	7	5,5		Ingen	Ingen	
7	Ho	31 . 10	183			0			5,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0540J0019		Vestre Bagn				Jaktleder:			Bjørn Sørumshagen		
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	26 . 9	175					4	5,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
2	Ho	5 . 10	134			0			1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
3	Hann	7 . 10	133					2	1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
4	Ho	7 . 10	130			0			1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
5	Ho	15 . 10	160			0			11,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Elgen hadde bare ei framtann.
6	Ho	19 . 10	188			0			2,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
7	Ho	20 . 10	85						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
8	Ho	25 . 10	108						1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr:		0540J0020		Reinli			Jaktleder:			Rune Østgård			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	25 . 9	52						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
2	Ho	25 . 9	155			0			3,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	27 . 9	139					2	1,5		Ingen	Ingen	
4	Ho	27 . 9	114			0			1,5		Ingen	Ingen	
5	Ho	1 . 10	142		1	0			2,5		Ingen	Ingen	Dyret er kassert pga sykdom.
6	Hann	6 . 10		230				9	3,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Dyret er kassert pga skade/sykdom.
7	Hann	20 . 10	50						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
8	Hann	1 . 11	200					5	10,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr:		0540J0021		Stavadalen/Liagrenda				Jaktleder:		Trygve Bakken			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Ho	3 . 10	59						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Data fra HVR.
1	Ho	26 . 9	170						2,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
2	Ho	27 . 9	140						3,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
4	Ho	16 . 10	170						5,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr:		0540J0048		Bøhnsåsen				Jaktleder:		Rune Østgård			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Ho	20 . 10	50						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Data fra HVR.
1	Ho	26 . 9	50						0,5		Ingen	Ingen	Vekt fra HVR.
2	Ho	26 . 9	35						0,5		Ingen	Ikke reg.	Vekt fra HVR.
3	Ho	26 . 9	164		1	1			2,5		Ingen	Ingen	
4	Hann	1 . 10	132					2	1,5		Ingen	Ingen	
5	Ho	2 . 10	128			0			1,5		Ingen	Ingen	
6	Hann	2 . 10	198					7	4,5		Ingen	Ingen	

Valdnummer: 0540V0005 Hedalen Nord

Valdansvarlig Ole Arne Huset

Jaktfeltnr: 0540J0053 Strøen

Jaktleder: Liv Kjersti Storruste

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Hann	26 . 10	179					4	3,5		Ingen	Ingen	
	Ho	20 . 10	32						0,5		Ingen	Ingen	
	Hann	2 . 11	65						0,5		Ingen	Ingen	
	Ho	29 . 9	116			0			13,5		Ingen	Ingen	Veldig mager, gammelt brudd i rygg
	Hann	3 . 10	91					2	1,5		Ingen	Ingen	
	Hann	28 . 9	98					2	1,5		Ingen	Ingen	
	Hann	2 . 10	255					11	8,5		Ingen	Ingen	
	Ho	3 . 10	196			0			10,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr: 0540J0054 Hedalen Vestside

Jaktleder: Ole Arne Huset

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	25 . 9	90						1,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	26 . 9	225					5	5,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	27 . 9	104					2	1,5		Ingen	Ingen	
4	Ho	27 . 9	210			0			6,5		Ingen	Ingen	
5	Hann	28 . 9	80					2	1,5		Ingen	Ingen	Veldig liten
6	Ho	28 . 9	170			0			4,5		Ingen	Ingen	
7	Ho	2 . 10	154			0			3,5		Ingen	Ingen	
8	Hann	2 . 10	134					2	1,5		Ingen	Ingen	
9	Ho	4 . 10	82			0			1,5		Ingen	Ingen	
10	Ho	6 . 10	101			0			1,5		Ingen	Ingen	

11	Hann	7 . 10	185			4	3,5	Ingen	Ingen
12	Hann	9 . 10	171			6	3,5	Ingen	Ingen
13	Hann	9 . 10	137			2	1,5	Ingen	Ingen
14	Hann	12 . 10	143			2	2,5	Ingen	Ingen
15	Hann	12 . 10	122			2	1,5	Ingen	Ingen
16	Ho	19 . 10	105	0			1,5	Ingen	Ingen
17	Ho	19 . 10	198	0			8,5	Ingen	Ingen
18	Ho	19 . 10	106	0			1,5	Ingen	Ingen

Jaktfeltnr: 0540J0055 Kaputåsen

Jaktleder: Martin Aaslie

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Hann	3 . 10	36						0,5		Ingen	Ingen	Mager, gammel skade i fot
	Hann	23 . 10	169					4	3,5		Ingen	Ingen	
	Ho	28 . 10	194			0			14,5		Ingen	Ingen	
	Ho	19 . 10	154						1,5		Ingen	Ingen	
	Ho	8 . 10	88						1,5		Ingen	Ingen	
	Ho	25 . 9	172			0			2,5		Ingen	Ingen	
	Hann	10 . 10	142						2,5		Ingen	Ingen	
	Ho	9 . 10	121						1,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr: 0540J0056 Nordre Hedalen Sameige **Jaktleder:** Øyvind Jordet - Martin Aaslie

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Hann	31 . 10	104					2	1,5		Ingen	Ingen	Øyvind Jordet
	Ho	29 . 10	138						10,5		Ingen	Ingen	M. Aaslie
	Hann	22 . 10	72						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Øyvind Jordet
	Hann	3 . 10	40						0,5		Ingen	Ingen	M. Aaslie
	Ho	22 . 10	172			1			14,5		Ingen	Ingen	Øyvind Jordet
	Ho	2 . 10	119						1,5		Ingen	Ingen	M. Aaslie
	Hann	5 . 10	237				1	9	3,5		Ingen	Ingen	Øyvind Jordet
	Hann	26 . 9	218					7	3,5		Ingen	Ingen	M. Aaslie
	Ho	3 . 10	167		1	1			6,5		Ingen	Ingen	M. Aaslie

Valdnummer: 0540V0006 Bagn Øst

Valdansvarlig Mikkel Eid

Jaktfeltnr: 0540J0009 Leirskogen nordre felt **Jaktleder:** Espen Nerødgård

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Hann	6 . 10	98					2	1,5		Ingen	Ingen	
	Ho	17 . 10	113			0			1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
	Hann	10 . 11	123					2	1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
	Hann	12 . 10	90					2	1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
	Ho	6 . 10	115			0			1,5		Ingen	Ingen	
	Ho	26 . 9	115			0			1,5		Ingen	Ingen	
	Hann	11 . 10	205					7	5,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr:		0540J0010		Fønhus nord				Jaktleder:			Bjørnar Sørbøen		
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Hann	1 . 11	84						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
	Hann	28 . 9	50						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
	Hann	30 . 11	100					2	1,5		Ingen	Ingen	
	Ho	26 . 9	150		1	1			14,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0540J0041		Østre Bagn			Jaktleder:			Kjetil Storbråten			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Ho	29 . 11	175			0			13,5		Ingen	Ingen	
	Ho	3 . 10	146			0			8,5		Ingen	Ingen	
	Hann	28 . 9	155					2	2,5		Ingen	Ingen	
	Hann	25 . 9	170					2	3,5		Ingen	Ingen	Kassert pga. dårlig kjøtt
	Hann	2 . 10	158					3	2,5		Ingen	Ingen	
	Hann	20 . 10	53						0,5		Ingen	Ingen	
	Ho	28 . 9	152			0			2,5		Ingen	Ingen	
	Ho	2 . 11	65						0,5		Ingen	Ingen	
	Hann	11 . 10	225				1	12	7,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0540J0042		Leirskogen utmarkslag søndre				Jaktleder:		Steinar Kløvstad			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Hann	22 . 12	203				1	13	3,5		Ingen	Ingen	
	Hann	29 . 9	128					2	1,5		Ingen	Ingen	
	Hann	26 . 10	144					4	1,5		Ingen	Ingen	
	Ho	3 . 10	60						0,5		Ingen	Ingen	
	Ho	13 . 10	148			0			19,5		Ingen	Ingen	
	Hann	25 . 9	252				1	13	7,5		Ingen	Ingen	
	Ho	3 . 10	131		1	1			3,5		Ingen	Ingen	
	Hann	1 . 10	95					2	1,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0540J0043		Eid				Jaktleder:		Mikkel Eid			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Ho	5 . 10		130	1	0			7,5		Ingen	Ingen	
	Ho	1 . 11		95					0,5		Ingen	Ingen	
	Hann	1 . 10		200				10	6,5		Ingen	Ingen	
	Hann	7 . 10		145				2	2,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0540J0044		Vesteråsen				Jaktleder:		Kjell Arne Eid			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Ho	25 . 10	145			0			2,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr:		0540J0046		Rustebakke		Jaktleder:		Henning Dunker					
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Hann	25 . 9	133					2	1,5		Ingen	Ingen	
	Hann	26 . 9	202					5	7,5		Ingen	Ingen	

Valdnummer: 0540V0007 Hedalen Sør **Valdansvarlig** Lars Elsrud

Jaktfeltnr:		0540J0003		Feskjiåsen Søndre		Jaktleder:		Per Indrehus					
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	25 . 9	189				1	6	2,5		Ingen	Ingen	
2	Ho	27 . 10	148						1,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0540J0004		Middagsknatten		Jaktleder:		Arne Storruste					
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	5 . 10	183			0			3,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
2	Ho	9 . 10	153			0			2,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
3	Hann	27 . 10	176					4	2,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
	Ho	15 . 12							20,5		Ikke reg.	Ikke reg.	FALLVILT

Jaktfeltnr: 0540J0005 Storrustemarka **Jaktleder:** Lars Elsrud - Roy Mellum

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	26 . 9	162			0			10,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	12 . 10	148						2,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	19 . 10	52						0,5		Ingen	Ingen	
4	Hann	27 . 10	74						0,5		Ingen	Ingen	
5	Hann	29 . 9	128						1,5		Ingen	Ingen	
6	Ho	1 . 11	168			0			2,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr: 0540J0006 Vidalen **Jaktleder:** Stein Vik

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Hann	5 . 10	57						0,5		Ingen	Ingen	
	Hann	25 . 9	61						0,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr: 0540J0007 Fossholtmarka **Jaktleder:** Knut Arne Pedersen

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Hann	12 . 10	169						2,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr: 0540J0008 Landsenlia **Jaktleder:** Tony Strandbråten - Per Olav Kjensrud

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Hann	28 . 9	146					2	2,5		Ingen	Ingen	
	Hann	5 . 10	180					4	2,5		Ingen	Ingen	
	Ho	19 . 10	100			0			1,5		Ingen	Ingen	
	Ho	26 . 10	135			0			3,5		Ingen	Ingen	
	Hann	27 . 9	148					2	2,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr: 0540J0050 Feskjiåsen Nordre **Jaktleder:** Olav og Anders Iversen

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Ho	26 . 10	150			0			2,5		Ingen	Ingen	
	Hann	6 . 10	125					2	1,5		Ingen	Ingen	
	Ho	4 . 10	180			0			3,5		Ingen	Ingen	
	Hann	12 . 10	114						1,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr: 0540J0057 Skarlia **Jaktleder:** Jan Erik Stensrud

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Hann	25 . 10	184					4	2,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
	Hann	14 . 10	65						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Valdnummer: 0540V0008 Best Høst

Valdansvarlig Gunnar Åsen

Jaktfeltnr: 0540J0030 Strømsåsen

Jaktleder: Ole Bjarne Strømmen

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	29 . 9	162			0			2,5		Ingen	Ingen	
2	Ho	29 . 9	144			0			2,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	26 . 10	194				1	6	3,5		Ingen	Ingen	
4	Hann	26 . 10	173				1	7	3,5		Ingen	Ingen	
5	Ho	31 . 10	64						0,5		Ingen	Ingen	
6	Ho	2 . 11	162			0			2,5		Ingen	Ingen	
7	Ho	2 . 11	70						0,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr: 0540J0031 Tollefsrud

Jaktleder: Finn Augdal

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	26 . 9	180			0			2,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	29 . 9	153					2	1,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	2 . 10	131					3	1,5		Ingen	Ingen	
4	Hann	19 . 10	65						0,5		Ingen	Ingen	
5	Ho	20 . 10	122						1,5		Ingen	Ingen	
6	Ho	28 . 10	58						0,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0540J0035		Bergekollen				Jaktleder:			Finn Holmen Olsen		
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	25 . 9	97					2	1,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	26 . 9	147					4	2,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	28 . 9	180					4	2,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
4	Ho	30 . 9	180			0			4,5		Ingen	Ingen	
5	Hann	2 . 10	146					4	1,5		Ingen	Ingen	
6	Ho	2 . 10	200			0			6,5		Ingen	Ingen	
7	Hann	5 . 10	80						0,5		Ingen	Ingen	
8	Hann	19 . 10	158					6	2,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0540J0036		Bukkeberget			Jaktleder:			Øyvind Jordet			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	29 . 9	154			1			4,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	1 . 10	128					2	1,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	3 . 10	194					10	9,5		Ingen	Ingen	
4	Hann	6 . 10	112					2	1,5		Ingen	Ingen	
5	Ho	13 . 10	126			0			1,5		Ingen	Ingen	
6	Ho	20 . 10	162			0			2,5		Ingen	Ingen	
7	Hann	13 . 12	122					2	1,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr: 0540J0037 Garthusåsen **Jaktleder:** Erik Garthus

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	25 . 9	191						4,5		Ingen	Ingen	
2	Ho	28 . 9	190			0			2,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	28 . 9	146						1,5		Ingen	Ingen	
4	Hann	16 . 10	59						0,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr: 0540J0038 Åsen/ Garthus **Jaktleder:** Jan Erik Cae

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Ho	2 . 10	96						1,5		Ingen	Ingen	
	Hann	29 . 9	150					2	1,5		Ingen	Ikke reg.	

Jaktfeltnr: 0540J0039 Åsen **Jaktleder:** Gunnar Åsen

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Ho	6 . 10	53						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Data fra HVR
1	Ho	26 . 9	128						2,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
2	Hann	28 . 9	208					5	3,5		Ingen	Ingen	
3	Hann	5 . 10	125						1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
4	Ho	6 . 10	149			1			4,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
5	Hann	6 . 12	165					5	2,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr:		0540J0040		Hølera Sør			Jaktleder:			Ove Pedersen			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Ho	5 . 10	110						1,5		Ingen	Ingen	
	Ho	30 . 9	196			0			3,5		Ingen	Ingen	
	Hann	25 . 9	149						2,5		Ingen	Ingen	
	Hann	13 . 10	202					7	4,5		Ingen	Ingen	
	Hann	28 . 9	120						1,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0540J0049		Rålia		Jaktleder:		Tor Kristian Stugård					
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Ho	25 . 11	80						0,5		Ingen	Ingen	

Rådata for: SØR-AURDAL, hjort **Fellingsår:** 2013

Valdnummer: 0540V0003 Buvass-/ Øyvassfaret

Valdansvarlig Rasmus Piltingsrud

Jaktfeltnr: 0540J0022 Nordre Grimsrud

Jaktleder: Henning Dunker

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	27 . 9	134					12	4,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
2	Hann	26 . 10	104						4,5		Ingen	Ingen	Begge gevirstenger brukket

Jaktfeltnr: 0540J0029 Søndre Grimsrud

Jaktleder: Geir Takvam

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	27 . 9	37						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr: 0540J0051 Hauga Øyvassåsen

Jaktleder: Marius Mehren

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
5	Hann	9 . 11	93					11	3,5		Ingen	Ingen	

Valdnummer: 0540V0004 Bagn og Reinli elgforvaltning

Valdansvarlig Nikolai Øyhus

Jaktfeltnr:		0540J0018		Hølera Nordre Heimås				Jaktleder:		Ole Arne Øyhus			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	20 . 10	63					2	1,5		Ingen	Ingen	
2	Hann	19 . 12	82					10	2,5		Ingen	Ingen	

Jaktfeltnr:		0540J0048		Bøhnsåsen				Jaktleder:		Rune Østgård			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	7 . 9	55			0			1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Valdnummer: 0540V0005 Hedalen Nord

Valdansvarlig Ole Arne Huset

Jaktfeltnr:		0540J0054		Hedalen Vestside				Jaktleder:		Ole Arne Huset			
Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	11 . 10	57			0			2,5		Ingen	Ingen	

Valdnummer: 0540V0006 Bagn Øst

Valdansvarlig Mikkel Eid

Jaktfeltnr: 0540J0009 Leirskogen nordre felt

Jaktleder: Espen Nerødgård

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	17 . 11	54					2	1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Gunnar Stensæther

Jaktfeltnr: 0540J0042 Leirskogen utmarkslag søndre

Jaktleder: Steinar Kløvstad

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Hann	1 . 9	26						0,5		Ikke reg.	Ikke reg.	
2	Ho	1 . 9	59			0					Ingen	Ingen	Tenner mangler, tatt av rev
3	Hann	6 . 10	95					10	3,5		Ingen	Ingen	
4	Ho	12 . 10	80						14,5		Ikke reg.	Ikke reg.	

Jaktfeltnr: 0540J0046 Rustebakke

Jaktleder: Henning Dunker

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	21 . 10	38						0,5		Ingen	Ingen	Merket ungdyr. Kalvetenner i konvolutt
2	Ho	6 . 11	54			0					Ingen	Ingen	
3	Hann	11 . 12	59					2	1,5		Ingen	Ingen	

Valdnummer: 0540V0008 Best Høst

Valdansvarlig Gunnar Åsen

Jaktfeltnr: 0540J0040 Hølera Sør

Jaktleder: Ove Pedersen

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
	Hann	26 . 10	95					10	4,5		Ingen	Ingen	
1	Hann	4 . 11	75					6	2,5		Ingen	Ingen	Brukket en gevirstang
2	Hann	5 . 11	50					2	1,5		Ingen	Ingen	

Valdnummer: 0540V0009 Sør-Aurdal Hjortevald

Valdansvarlig

Jaktfeltnr: 0540J0058 Sør-Aurdal Hjortevald

Jaktleder:

Felt nr.	Kjønn	Dato	Veid vekt	Ant. vekt	Melk	Kalver	Fjølgev.	Tagger	Alder	Tvilling	Flått	Hjortelusflue	Merknad
1	Ho	12 . 9	70			0			11,5		Ingen	Ingen	Vikens rådyrlag
2	Ho	2 . 11	26						0,5		Ingen	Ingen	Vikens rådyrlag
3	Hann	10 . 11	95					12	4,5		Ingen	Ingen	Vikens rådyrlag
4	Hann	10 . 11	50					2	1,5		Ingen	Ingen	Vikens rådyrlag
5	Hann	23 . 11	34						0,5		Ingen	Ingen	Vikens rådyrlag
6	Hann	14 . 12	55					2	1,5		Ikke reg.	Ikke reg.	Vikens rådyrlag